

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 16 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos sörárpakiállítás és sörárpavásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. év október hó 1-től 15-éig Budapesten a Köztelek palota helyiségeiben országos sörárpakiállítást és ezzel kapcsolatban sörárpavásárt is rendez, mely utóbbi már augusztus hó 20-án nyílik meg s tart október hó 10-ig.

A kiállításra beküldendő árpaminta mennyisége 5 kgr.

Árpaminták a kiállításra augusztus hó 1—20-ig küldhetők; későbbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

Figyelmeztetjük a t. gazdatársakat, hogy a rendezőség csak az esetben vesz fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldendő bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

A kiállítás és vásár tervezete s bejelentő íve e hó végén küldetik szét az ismertebb sörárpatermelő gazdák czimére.

A rendezőbizottság.

Figyelmeztetés.

A stassfurti kálisíndikátus a gyümölcsfák trágyázásával végzett kísérletek eredményét összegyűjtötte és egy munkában kiadta, amely „Tapasztalatok a gyümölcs trágyázás köréből” czímet viseli. Ezt a 178 lapra terjedő és számos ábrával illusztrált munkát az érdeklődők ingyen és bérmentve megszerezhetik a „Köztelek” szerkesztőségénél.

Szerkesztőség.

Megjelent

az OMGE. kiadásában megjelenő lapok és kiadott könyvek nyomtatott jegyzéke. Ezen jegyzékben fel vannak mindama művek sorolva, melyekből még példányok kaphatók; nagyobb megrendeléseknél tetemes árleszállítás nyújtatik. A jegyzék kívánatra bárkinek is megküldetik, ha ez iránt egyesületünkhöz fordul.

Igazgató.

A bajor mezőgazdasági közgazgatás.*

(1890—1897.)

Bajorországnak 5.779,176 főnyi lakóságából a mezőgazdaság, kertészet, állattenyésztés, erdészet és halászat 2.647,665 lelket tart el, a lakosságnak tehát közel felét. Az arány, — mint általában a német birodalom területén mindenütt — csökken, mert az iparos, kereskedő népesség jelentékenyebb arányokban növekedik. Bajorországban az 1882. évi népszámlálás szerint a mezőgazdaságból élő lakosság arányszáma 50·89 volt, ez a legutóbbi — 1895-ki — számláláskor 45·81-re csökkent; a fogyás 1·25%, de a német birodalomban 3·77%. Azonban a hanyatlás dacára is a mezőgazdaságban (a mellék üzemágak nélkül) az önálló tulajdonosok, bérlők s vezető föltisztviselők száma 6·42%-kal emelkedett. Ez államban 663,785 gazdaság van 5.945,736 ha területtel, melyből mezőgazdasági célra 4.341,577 mezőgazdaságilag használtatik. A gazdaságok száma 2·60%-kal csökkent, de a terület 4·20%-kal emelkedett. Egy gazdaság átlagos nagysága 8·4-ről 9 hektárra nőtt.

Valóban tanulságosak az alábbi számok, melyek a gazdaságoknak területszerinti megoszlását mutatják az 1882. és 1895. évben. Eszerint 100 gazdasági üzem közül volt: 2 hektáron alul 1882-ben 38·49, 1895-ben 35·64; 2—5 ha, előbb 24·27, most 24·92, 5—20 ha előbb 30·52, most 32·69; 20—100 hektár

*) Die landwirtschaftliche Verwaltung in Bayern 1890—1897. Dr. Englert F.-tól. A Schmoller-féle Jahrbuch idei füzetében.

akkor 6·63, most 6·66, végül 100 hektáron felül a jelzett két időpontban egyaránt 0·09. A törpebirtokok aránya tehát csökken, a kisparasztbirtoké állandó, a nagyobbaké emelkedő, kevéssel a következő csoporté, állandó a nagybirtoké. Azt hisszük kedvező jelenség a bajor gazdasági viszonyok állandósága mellett.

Ugyancsak ezt világítja meg az, hogy 100 hektár összterületből jutott a 2 ha aluli gazdaságokra 1882-ben 4·63, 1895-ben 4·92; a 2—5 ha gazdaságokra előbb 12·09, most 12·05, az 5—20 ha gazdaságokra akkor 47·22, most 47·85, a 21—100 gazdaságokra 33·11 illetve 31·86, a 100 hektáron felüliekre akkor 2·85, most 3·32. A konszolidált viszonyok s a paraszt birtokok helyzetét s ebből folyólag politikai erejét e számok érdekesen mutatják.

Áttérve az 1890—97. év mezőgazdasági igazgatására, látjuk, hogy 1889-től 1896-ig 33,952 hektáron eszközölt vízbevezetési s ellátási munkákat 3 millió 369 ezer márká értékben, hektáronkénti átlag tehát 99 márká. Szövetkezeti alapon eszközölt talajjavítások száma 34-ről 60-ra emelkedett az említett időszakban. E szövetkezetek által érdekelt volt 1889-ben 980 tag 1595 ha és 43,110 márká költséggel, 1896 évben 1731 tag 3256 ha területtel és 295,672 márká költséggel. A talajjavítások eszközlése érdekében a gazdasági egyesületek mellett 1895. év óta állami tőzeg-kulturintézetek állanak fenn, a tőzeg kutatása és hasznosítása érdekében.

A vízszabályozás terén eszközölt tevékenységből kiemeljük, hogy az 1822 km. összfolymhosszból 2065 szabályoztatott és így 6360 ha területet nyeretett.

A hegyi patakok dulásának elejét veendő, 51 patak 125 km. hosszban 1.769,242 márká költséggel, melyet legnagyobbbrészt az állam (s a „Kreis” közigazgatás) viselt, rendeztetett. Hidrotechnikai irodát is szervezett az állam. A vizellátás czéljára önálló intézet működik, mely a községi vizellátótelepeket díjtalanul tervezi és vezeti. 19 évi tevékenysége alatt 214 művet létesített 274 községben 7 millió márká építési költséggel. Ennek 32·3%-kát a tűzoltási alaphoz fedezték, mely alap az állami épület- s engedélyezett ingóelleni tűzbiztosító-

A cséplési idényre úgy **bel- mint külföldi szenekre**

igen kedvező ajánlatokkal készséggel szolgál

a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE**

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Mai számunk 20 oldal.

vállalatok járulékaiból képeztetik. Ezenkívül ugyanezen alaphoz hasonlóan 232 magánfelmérés felmilió márkát meghaladó összeget engedélyeztek.

Az 1884. év óta fennálló mezőgazdasági járadékintézet (Landeskultur-Rentenanstalt) 1896. év végeig 3¹/₄%-ra nyújtott kölcsönt. A szükséges összegek 4%-os járadékok kibocsátása által fedeztetnek. A szükséglet folytán a kölcsön, illetve járadékot 2 millióról 4-re emelték, a f. évben 8 millióra. 1896. év óta 3¹/₂%-os járadékok bocsátatnak ki, azóta 3¹/₄%-kal kamatoztatnak, a 1¹/₄% kamatvesztést az állam viseli. A kölcsönök 3¹/₄% törlesztési járulékkal mellett 52 év alatt fizetendők. De az időtartam tetszés szerint szabható meg. Az ezen intézet által engedélyezett 3¹/₂ millióból 2¹/₄ millió vízlevezetési, fél millió folyamatszabályozási, 300 ezer márká utlétesítményekre szolgált.

Igen figyelemre méltók azon intézkedések, melyek a jelzett évben uralkodó gabonaár-hanyatlás súlyának enyhítésére tettek. Az öngazdálkodás, a szövetkezeti ügy, talajjavítás előmozdított. A mezőgazdasági kölcsönös szövetkezetek, a vetőmagvak, trágyák, tenyészállatok, takarmány közös bevásárlását, a gabona, állatok közös eladását sikerrel vették kezükbe; mintegy 500 szövetkezet működik e célra 35,000 taggal; ez nemesak anyagi előnyökkel járt, hanem a szakszerű vizsgálattal is előnyököt okozott. A mezőgazdasági üzemből folytonos haladása köszönhető a közösen beszerzett eszközöknek és tárgyaknak. 1195 gépet (ekék, hengerek, trágyaszórók, arató- és cséplőgépek, darumalmok, triőrök, permetezők, tejezentrifugák stb.) szereztek be, így közel 600 ezer márká értékben. Érdekes idézni a következő számokat.

Bajorországban találtatott:

	1882. évben	1895. évben.
vetőgép (szórvavető)	838 drb	2,181 drb
aratógép	846	2,580
gőzcseplő	21,529	55,234
más cséplőgépek	72,533	128,753
általán gazd. gépek	93,258	194,900

Az intenzív és okszerű gazdálkodás fényes bizonyítékai ezek. Mi mellett megemlítenő, hogy a gőzcseplőgép-szövetkezetek száma 1887. évről 1896-ra 282-ről 431-re, tagjaik száma 4913-ról 7899-re nőtt és vagyonuk egy millió kétszázötven márká.

A gabonaárak emelésére a legnagyobb tartós hatással volt a *gabonamivelésnek és értékesítésnek szövetkezeti uton való javítása*. A mivélés jó vetőmagvak kiválasztása, vetőmagvá-sárok, jó magvak kisorsolása s kísérletek, valamint közös beszerzés által mozdított elő.

Nemkülönbön a gazdák oktatása, a tisztításnak és osztályozásnak közösen triőrök által való foganatosítása által. Nagy haladást tett a közös eladás. Csak 1895. év óta 18 szövetkezeti tárház keletkezett, de még több tervezés s kivétel alatt áll. Az állam kamatmentes és csekély kamatlábú kölcsönök által támogatta a törekvéseket. A tárházakkal tett tapasztalatok kedvezőek. A tárolt áru gondosabb kezelésének s osztályozottnak találtatott s jobban is volt értékesíthető. Ezt igazolja, hogy a *katonai kincstár* szabaddkői összebevásárlása buzánál 11-ről 67%-ra, rozsnál 12-ről 23%-ra, zabnál 10-ről 35 százalékra emelkedett.

Más cikkeknel is hasonló intézkedések történtek. A *kömlőtermelés* túlnagymérvű kiterjedésének korlátozása mellett nagy súlyt helyeztek a szövetkezeti termelésre; közös szarító s kikészítő telepek élénken alapítottak; az állam itt is anyagi támogatást nyújt.

A *takarmánytermelés* igen jelentékeny szereppel bírván Bajorországban, kiváló gondot fordítanak rá. A gazdasági egyletek, szövetkezetek itt is sikeres munkássággal dicsekedhetnek. E törekvéseket az állam 3 millió márkával mozdította elő, mely takarmány, vető- és trágyaeszközökre

fordított, ez összegből 77%-ot az érdekeltek már vissza is fizettek. A *szőlőművelés* 51680 üzemmél s 22652 hektár területtel bír; a szőlőterület szépen emelkedik. Évi 7000 márkát adott az állam jó vesszők beszerzésére; minta szőlők jutalmazása, műtrágyák beszerzése, rovarkárók megállítására, a határok rendezése szolgált annak előmozdítására. A szőlőtermékek eladására, kezelésére szövetkezetek szintén keletkeztek. Pinczészetek államilag is támogatottak.

A *kertészet és gyümölcsészet* terén is az egyesületi tevékenységre kiváló figyelmet szenteltek. Vándortanárak, faiskolakezelők, mintatelepek, jó fajták terjesztése, díjazása mind szolgált e célra. Az utóbbi tíz év alatt a gyümölcsészeti és kertészeti egyletek száma 243-ról 430-ra, a tagoké 21456-ról 31432-re nőtt, sőt e szövetkezetek köteleket is alkottak.

Az *állattenyésztés* emelkedett. Állami mén-telepek s ménék állanak a gazdák rendelkezésére. Jó kanczák kisorsolás útján osztatnak; loversenyek és lódíjazások vannak. A szarvasmarhatenyésztésre szövetkezetek alkottak s gyarapítottak. Ezek száma tíz év alatt 373-ról 487-re emelkedett 15,453, illetve 25,164 taggal. Tenyészegyesületek vigyáznak a megfelelő anyag kiválasztására. Ez egyesületek egymással szövetségbe lépnek, tenyészfelügyelőket tartanak. A *tejttermelő-szövetkezetek* száma 18-ről 57-re szállt fel 10 év alatt, akkor 718 volt, most 4121 tagja van. Elhullott állatokért az állam 1896-ban 125 ezer márká kártérítést nyújtott. A *baromfi-tenyésztő* egyletek is nagy haladást tettek, számuk a jelzett tíz év alatt 56-ról 106-ra emelkedett 7724 tagról 15,606 tagra. A *méhészeti* egyletek száma előbb 256, most 323 (14,032, illetve 17,563 taggal), a *halászati* egyleteké 87, illetve 95, akkor 6653, ujabban 8098 taggal.

A *mezőgazdasági biztosítás* köréből megemlítenő, hogy az épületbiztosítás állami *monopolium* tárgya. 1895-96-ban 1,649,884 épület volt 2791 millió márká értékben biztosítva és 4958 épületért 4,252,339 márká kárösszeg fizetett ki. Az ingóbiztosítást 26 engedélyezett magánbiztosítóintézet végzi. 1895-ben félmillió falusi biztosításuk volt közel 3 milliárd márká értékkel s 4 millió 821 szer márká évdíjjal (178⁰⁰ a bizt. összegnek). 44 millió kár egyenlített ki. A *jégbiztosítás* szintén állami, de meg van engedve 4 bizt. társulatnak; ez terjedőben van. 143,000 gazda (az egésznek ötödrésze) biztosított jég ellen 233 millió márká erejéig. 1897-ben 2,015,295 díj ellenében 2,337,600 márká kárt (114%) fizettek ki. Az állami hozzájárulás évente 110,000 márká, egy tagra eső kezelési költség csak 67 fillér!

Az *állatbiztosítás* is terjed. 1887-ben 263 községi biztosító egylet volt 21,147 taggal, 1896. évben 649 egylet 41,952 taggal; ezeken kívül az utóbbi évben 8 társulat is foglalkozott e biztosítási ággal s náluk 16,000 állat (köztük 11,815 ló) volt biztosítva 9 millió márká értékben. 1896-ban viszontbiztosító intézetet létesített az állam az állatbiztosítás részére; alaptőkéje félmillió, évi hozzájárulás 40,000 márká. A kár felét az országos intézet, felét a községi szövetkezet viseli. A múlt évi okt. 31-ig 814 községi egylet csatlakozott e központhoz.

Végül megemlíjük, hogy a kötelező mező- és erdőgazdasági *baloséltbiztosítás* közel két millió munkásra terjedt ki. 19,404 baleset után 1¹/₄ millió márkát fizettek ki 1895. évben.

A *vasutak* — állami s magán helyi vasutak — 800 km. hosszban épültek. A vasut kivételes díjszabások engedélyezésével, a tárházaknak nyújtott kedvezményekkel (telek, vágánycsatlakozás) szolgált a mezőgazdaság ügyét.

A *hitelügy* tudvalevőleg nagy fejlődést ért el éppen Bajorországban. 1896-ban állami

jelzáloghitelbankot alapítanak egy millió márká kamatmentes állami tőkével, ezenkívül épp utóbb 3 milliót adott az állam 3%-ra, igazgatási költségre évi 60,000 márkát. Az állam a *gazdasági egyesületeknek* engedte át a bank alapítását, tőkebeli hozzájárulását. Ezek kezükbe is vették s megalkották a „Bayerische Landwirtschafts Bank”-ot, mint korlátolt felelősségű szövetkezetet (szász mi-tára). Egy üzletrész 100 márká, a tag 1000 márkáig szavatul. 5000 márkánkénti kölcsön után egy-egy üzletrész jegyzendő. A bank jelzálogleveleket bocsát ki 3¹/₂%-ra, kezelési költségre a kölcsön 1¹/₄%-ka fizetendő, törlési százalék 1¹/₂; az annuitás azonban legalább 4¹/₄%.

Az eladósodás mérvének megállapítására 1894. évben a telekkönyvi hivatalok statisztikai felvételt eszközöltek. Az árverés alá kerülő birtokok száma eszikken.

De jelentős átalakuláson ment át a *sze-mély-hitel*, melynek helyes rendezése tudvalevőleg a nehéz feladatok közé tartozik. Bajorországban a feladatot nagy sikerrel majdnem egészen a szövetkezetek végzik. 1887-ben 211 hitelnyújtó szövetkezet volt 21753 taggal, most 1797 szövetkezet 162,562 taggal. (Ebből Raiffeisen-féle 1718, Schulze-féle 79). E szövetkezetek három köteleket alkottak. Megjegyzendő, hogy külön önálló szövetkezeti központ működik 1893 óta oly feladattal, hogy a tagszövetkezetek alapítását, kezelését és vezetését ellenőrizze. Ennek az állam két milliót ad, ebből 100,000 márkát kamat nélkül, a többi 3%-ra. Az e kötelekbe tartozó egyletek száma 1345. Végül e részletnél megemlítenő, hogy a mezőgazdasági birtokkal kereskedők rendőri ellenőrzés alatt álló hiteles könyveket kötelesek vezetni az áruba bocsátott birtokokról.

Az *adóügy* terén is több fontos intézkedés történt a jelzett folyó évtizedben, melyekkel a terhek könnyítése céloztatik. A *munkás-és cselédviszonyok* ott sem kielégítők, a panaszok általánosak, de nem háríthatók el, mert a gazdasági viszonyokban gyökereznek. A *munkaközvetítést*, melyben Bajorország elől áll, a mezőgazdasági munkásokra is ki akarják terjeszteni. E célra most 424 üzletszerű és 168 nem ilyen jellegű munkaközvetítő áll a gazdaközönség rendelkezésére.

A *szakoktatás* emelésére a müncheni műegyetem szolgál. 1895. évben Weihenstephanban „mezőgazdasági s sörfőző akadémia” létesült. Kapcsolatos vele egy kertészeti iskola. Az állatorvosi akadémián a halászat részére tanszék szerveztetett. A vándortanítói intézmény újraszerveztetett. Állattenyésztési felügyelő kineveztetett. Halászati vándortanítót is küldtek ki. A *kísérleti* ügy terén is javítások eszközöltek. Az *egyesületi* élet emelésére az alapszabályok revidáltak. S hogy a kisgazdák részvétele megkönnyítesék, minden községnek megadott a jog, ha nem tagok is, delegáltakat küldeni a kerületi egyletbe. A gazdasági egyleteknek 71113 tagok van. A speciális célú gazd. egyletek száma 2371-ről 4841-re emelkedett 173,016 tagról 393,064 tagra.

Befejezésül megemlítenő, hogy *mezőgazdasági célokra* az évi állami hozzájárulás legutóbb majd 3 millió márká, de ebben nincs benn a vízépítészeti, állatorvosi személyzet költséges az említett gazdasági bank tőkéje. A három millióból közel egy millió fordítatik lötenyészre.

Bizonyára igen érdekesek és figyelemre méltóak a vázlatosan előadott számok s jelenések. Hazánk most van e téren a fejlődés nagy s nehéz útján, ami más nálunk, más külföldön, ott volt idő a fejlődés lassu tempóját bevárni, nálunk pedig egyszerre kell kész intézményeket teremteni, holott a kulturában mi más viszonyok között vagyunk. Éppen ezért kell figyelnünk, haladottabb államok, minő köztük Bajorország, mezőgazdasági viszonyaira.

S. I.

Eg kes kise mikor é okozó é B bák esa bogyóra közvetít mellett szerepet A

A gyek élesztő-g emésztő hordozza bélsárra ki a sző

Az bák az rok bels csak hog vednek, kezőleg lálta, h hőmérsék közás me tők már g ben sarja nek. Így az egyik Saccharon tus nevű 500 sejté gába: tí már 350 tett ki.

Ber lései ala hogy a r nél sze Saccharo latus és ellipsoide tő-gombák rok béles

A l részei is bákat, d a rovaro tapadt é kerülhetn mint akk és ragad

Ber csekély s gombák

A számában magyar ismertettü szarvasm képet hoz van „Erdé tenyészet den olvas az egész dában a amit csak

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: **Mezey Gyula.**

Élesztőgombák a szőlőfürtön.

Egy olasz mikológus, *Berlese*, igen érdekes kísérleteket tett annak kitudására, hogy mikor és hogyan kerülnek a must erjedését okozó élesztőgombák a szőlőre.*)

Berlese kísérletei szerint az élesztőgombák csak a szőlő érésének idejében kerülnek a bogyóra, még pedig állatok közvetítésével. Főközvetítők a legyek és a tipolyok, de ezek mellett a hangyák is játszanak bizonyos szerepet.

A különböző legyek stípolyok az élesztő-gombák csirait emésztő-esatornáikban hordozzák, s azokat a bélsárral együtt ürítik ki a szőlőbogyókra.

Az élesztőgombák az említett rovarok belsejében nemcsak hogy nem szenvednek, hanem ellenkezéleg *Berlese* azt találta, hogy kedvező hőmérséklet s táplálkozás mellett az élesztők már gazdáik beleiben sarjadzani kezdenek. Így kísérleteivel az egyik légy, amely *Saccharomyces apiculatus* nevű élesztőgomba 500 sejtét szivta magába: tiz nap mulva már 3500 sejtet ürített ki.

Berlese megfigyelései alapján azt hiszi, hogy a must erjedésénél szerepet játszó *Saccharomyces apiculatus* és *Saccharomyces ellipsoidus* nevű élesztőgombák a telet a szőbanforgó rovarok bélesatornájában töltik.

A legyek és stípolyok külső testrészei is terjeszthetik az élesztő gombákat, de nem nagy mértékben, mert a rovarok szőrözetebe, vagy lábaira tapadt élesztősejtek máskor nehezen kerülhetnek a szőlőbogyók felületére, mint akkor, ha a bogyók héja nedves és ragadós.

Berlese szerint a légáramok csak csekély szerepet játszanak az élesztőgombák terjesztésében. #

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Tejelő jellegű erdélyi magyar bika.

A „Köztelek” f. évi 45. és 46. számában „Egy tejelő jellegű erdélyi-magyar marhatenyésztésről” című cikkben ismertettük ifj. *Lészay* Ferencz magyar gorbói szarvasmarhatenyésztését. A 46-ik számban két képet hoztunk, melyek közül a 67. ábra tévesen van „Erdélyi bikának ifj. *Lészay* Ferencz m.-gorbói tenyésztéséből” megjelölve, — mint azt minden olvasónk azonnal észrevehette — mert az egészen más, a mely tévedésből a nyomdában a helyes kép metszetével kicserélődött, amit csak a kinyomatás után vehettünk észre.

*) Ref. lásd: Zeitschr. f. Pflanzenkr. VII. köt. 6. füz.

Ifj. *Lészay* Ferencz magyar-gorbói erdélyi-magyar jellegű szarvasmarhatenyésztéséből származó bikának képét kiigazításul mai számunk 68. ábrája mutatja. Szerk.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. **Sporzon Pál.**

Terménytisztító gépverseny.

Mikor az OMGE. a szövetségbe lépett gazdasági egyesületekkel, a többek közt a gépversenyek ügyét és reformálta és megkésztette azok egyöntetű rendezésének szabályzatait, ki-

gazdaközönségnek. Pedig ebben is csak úgy, mint a többi csoportnál, vannak újítások, vannak olyan egyedek, melyeket a gazdaközönség nagy része talán csak árjegyzékek rajzaiból, vagy egyáltalán nem ismer.

A terménytisztító-gépeknek rendkívül fontos szerepe van, különösen nálunk, hol még nagy átlagban vajmi ritkák a tiszta, gazmentes vetések, s hol még a terménytisztítása is sok helyen nagyon is felületes módon végeztetik.

Némely vidékeknek speciális gyomfajtái valóságos csapásként hatnak az ottani gabona vagy egyéb szemes termény termelésére. Pedig ha megfelelő tisztító-gépeket használnának s a gyomirtásnak többi munkálatait sem hanyagolnák el, e gyomok bizonyára sokkal jelentéktelenebb kárt okozhatnának, mint okoznak most.

De eltekintve a gyomirtástól, a terményeknek piaczképessége tétele is csak a terménytisztító-gépek munkájával lehetséges. S hogy mégis annyira szemetes, egyenetlen s tisztítatlan termény kerül mint ilyen piacra, annak legfőbb oka — szerény véleményem szerint — a meg nem felelő tisztító-gép s annak helytelen alkalmazása.

Igaz, hogy bizonyos tisztító-gépek, mint pl. a közönséges gabonarosta, már évek hosszú sora óta a legáltalánosabb elterjedtségnek örvend s a gazdaközönség hozzá van szokva annak — sok esetben — gyarló munkájához. E szokás pedig már annyira meggyökeresedett, hogy a gazda nem is

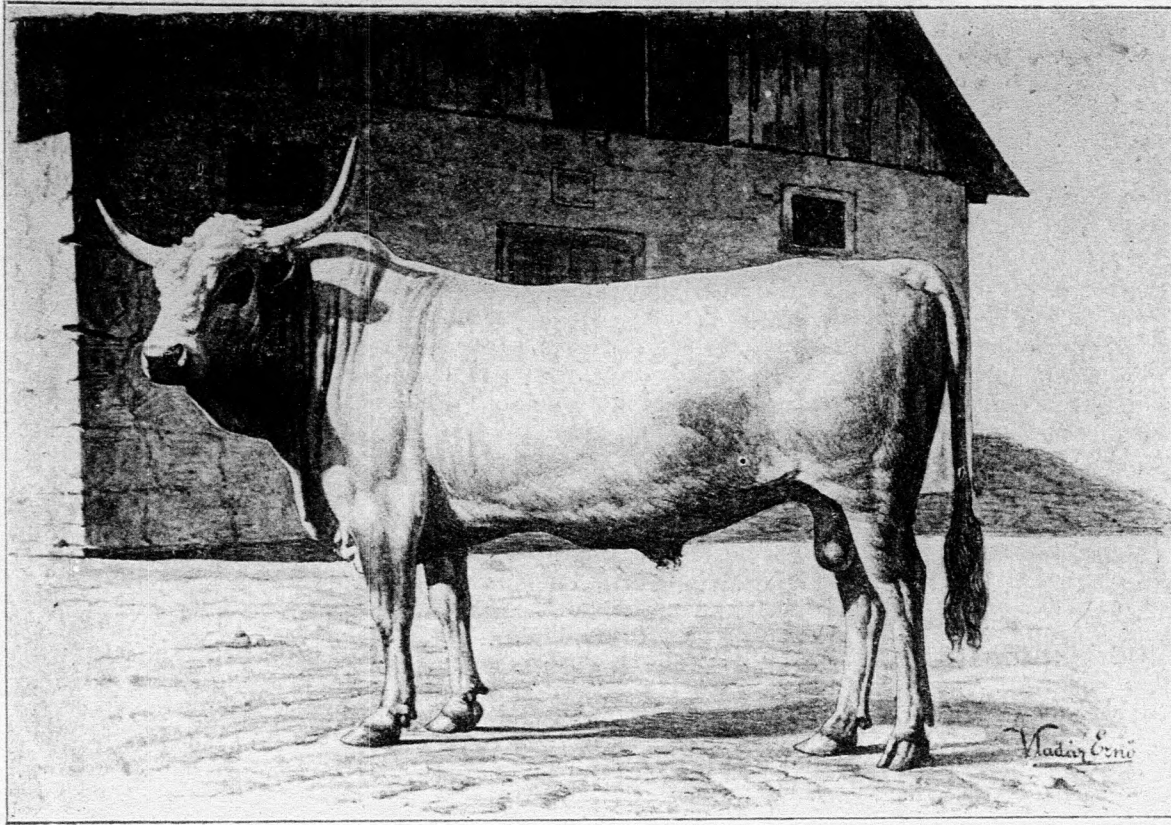
gondol más berendezésű, javított szerkezetű gépre, hanem megmarad a régi megszokott gép mellett s dolgozik vele úgy, ahogy tud. Tagadhatlan, hogy a régibb gabonarostákkal is lehet tisztítani a szemestakarmányt, sőt majdnem teljesen tisztára lehet vele némely esetekben a gabonát szétválasztani; de az is tény, hogy az egyszeri megmunkálásra csak a leg-¹jobb esetekben sikerül s akárhány-szor — különösen a vetőmag kiválasztásánál — két-háromszori átmunkálásra van szükség, hogy kielégítő eredmény legyen elérhető.

Ez a többszöri megmunkálás pedig pénzbe kerül, melyhez ugyan szintén hozzá van szokva a gazdaközönség, azt híven, hogy ennek így kell lenni s ezt már a munka minősége kívánja így, hogy többször is átrostáltassék az illető termény.

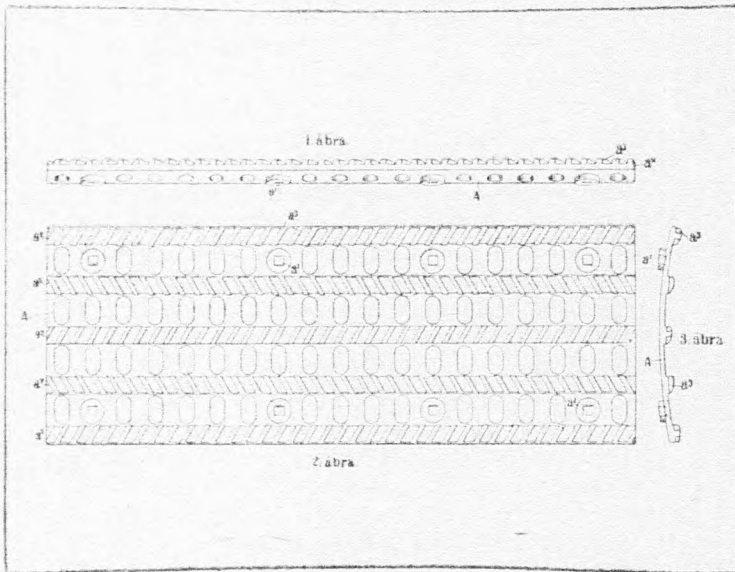
De ha azt tapasztalná, hogy amit a régibb rendszerű géppel csak két-három átmunkálással tud elérni, azt most egy újabb rendszerűvel egyszeri megmunkálással is elérheti, vajjon megmaradna-e a régi gép mellett?

Bizonyára nem!

Már pedig, mint minden gazdasági gépnél, ugy a terménytisztító-gépeknél is történt haladás minden irányban. S ha nem is voltak olyan szembeötlő, egyszerre feltűnő újítások, mint a minő pl. a Sack-ek, vagy mint a hegyi vetőgépek, aratógépek stb.-nél, azért itt is megvan az újítás, javítás minden alaknál,

68. ábra. Erdélyi bika ifj. *Lészay* Ferencz magyar-gorbói tenyésztéséből.

69. ábra. { 1. A Bajzath-féle kosárbetét hosszmetsetben.
2. A Bajzath-féle kosárbetét nézetben.
3. A Bajzath-féle kosárbetét keresztmetsetben.

mondta volt azt is, hogy ezentúl évenként egy, a szükséghez mérten esetleg több gépcsoportból is az eddigiéknél alaposabb és gyakorlati értékkel bíró versenyeket fog rendezni, hogy így módot nyújtson a gazdaközönségnek az illető gépcsoport egyedeivel, azoknak munkájával s esetleges újításaival akár közvetlen szemlélés, akár pedig kimerítő részletes jelentések útján megismerkedni.

Az OMGE. műszaki bizottsága az 1898. évre terménytisztító-gépek versenyét tűzte ki. E gépcsoport már évek hosszú sora óta nem volt bemutatva a maga egészében a

mely újítás jóságáról meggyőződést szerezni, azt hiszem közérdekű dolog a gazdákra nézve:

De meg speciális tisztítási módokra számos különleges gép készült, melyeket, ha a gazda ismerne, bizonyára alkalmazná! Ezeket pedig ugyancsak akkor ismerheti meg, ha munkájokat látja vagy végzett munkáinak eredményeit olvashatja. Ezeket tudva, határozta el az OMGE. és a gazdasági egyesületek szövetsége, hogy terménnytisztító-gépversenyt rendez.

E verseny feladata lesz, amennyire ez lehető, felvilágosítást adni arról, hogy a mai terménnytisztító-gépek — *ideszámítva a már régebben használatban levőket is* — mennyire tudnak megfelelni feladatuknak. És éppen ezért, mert már huzamosabb idő óta nem voltak a terménnytisztító gépek ily összehasonlító tanulmány, vagy verseny tárgyai, e versenyen nemcsak az újdonságok, hanem, amennyiben ezt lehetségessé teszik a gépgyárosok, a már régebben használatban levő és ismert gépek is bírálat alá vétetnek.

Hogy a terménnytisztító-gépek ilyenmő tanulmányozására és ismertetésére szükség van, azt a gazdaközönység legjobban érezheti. S hogy e verseny a gazdaközönység nagyobb érdeklődése mellett fog végbemenni, azt hinni lehet már csak azért is, mert ilyenmő verseny már rég nem tartatott.

A gépgyárosok pedig nagyobb megnyugvással nézhetnek e verseny elé, melyen gépeik alapos megbírálása alá esnek. A gazdaközönység joggal elvárja s elvárhatja, hogy minél számosabb gépet ismerhessen meg, mit a gépgyárosok, tekintve az ügy fontosságát, bizonyára lehetővé fognak tenni.

íj. Sporzon Pál.

Kosárbetét eséplőgépek számára.

A megkopott kosárral bíró eséplőgépeknél, különösen áztott vagy szivós gabona eséplésekor gyakran megtörténik, hogy nem esépli ki a gép jól a magot, a kalászból szem marad. Ilyenkor rendszeren azzal iparkodnak segíteni a bajon, hogy a dobkosarat szorosabbra állítják. Ezen állításnál ugyan jobban kimorzsolatik a szem a kalászból, de viszont a dob is hamarabb vagy könnyebben eltömődik.

E bajon segitendő, *Bajzath Ignác*, uradalmi gépész szabadalmaztatott egy általa szerkesztett kosárbetétet, melylyel, állítása szerint, még az áztatott szalmás gabonából is ki lehet esépleni a szemet.

E kosárbetét, mint a melléklet 69. számú ábra mutatja, homorúan behajtott, lyukatott öntött vaslemez, melyen öt, rovátkás lécz van végighuzva. E rovátkák — az ábrán A 3-al jelezve — úgy állnak, mint a verőléczes dob sinjein levő rovátkák, hogy a kalászt ne engedjék morzsolatlanul keresztül. Az egész betétet 8 csavar tartja a kosárhoz, az ábrákon a csavarok helyei A¹-el vannak jelezve.

A készülék a dobkosár alsó harmadára lesz szerelve, úgy, hogy a kosár azért megmaradhat rendes állásában s szivós gabonánál sem kell azt szorosabbra állítanunk, csak a betétet kell közelebb hozni a dobhoz.

Hogy a betét kimorzsolja a szemet a kalászból, az valószínű, de hogy nem-e fogja azt törni, száraz gabonánál, azt csak a próbák határozhatják meg. Mindenesetre régiebb, kopott kosaru eséplőgépeknél esetleg előnyösen lesz alkalmazható. Egyébként erre nézve a feltaláló, *Bajzath Ignác* uradalmi gépész Székelyhídon, részletes felvilágosítást adhat, amennyiben bizonyítványai szerint kosárbetétjével már több helyen próbát tettek, amely kísérletek eredményei, annak gyakorlati bevállóságára nézve, kedvezőleg döltek el.

i. S. P.

HALÁSZAT.

Rovatvezető: Landgráf János.

A halak ellenségei az állatvilágól.

Kezdve legzsengőbb koruktól s végig a teljes kifejltség idejéig a halaknál minden életkorban megtaláljuk az ő pusztító ellenségeiket a rovarok, saját osztálybeliek, a madarak és az emlősök között, melyek egyéb más táplálékuknál mindmegannyian szívesebben fogyasztják a halat, ha hozzájuthatnak. Jelentősek ezen halellenségek a patakok és folyók halászatánál is s így ott sem szabad őket figyelmen kívül hagyni, sokkal veszedelmesebbek azonban a tógazdaságokra, ahol bővében találják a halat s ahol valódi csapászámba mehetnek pusztításaikkal. Itt minden módot meg kell ragadni kiirtásukra, hogy a részükről fenyegető kárveszélyt elháríthassuk.

A tógazdaságokban a legtömegesebb pusztítást az ivó- és növendéktavakban okozhatják ezen zsákmányoló rablók az ikra és zsenge ivadék között, amiért is főbenjáró jelentőségű ezen tavaknak a megvédése betelepedésök, iatogataik ellen.

A rovarok közül egyike a legveszedelmesebbeknek a *vízipoloskák* fajához tartozó *Notonecta glauca*, mely ha betelepszik az ivótóba, naponta százig menő ikrát vagy felánni egy-két napos ivadékot is képes felemészteni. E mögött egyáltalán nem maradnak el pusztítás dolgában a csikbogarak s különösen álezük sem, melyek hasonlóképp tömördek ikrát és ivadékot pusztíthatnak el. A *szegecses csikbogár* (*Dytiscus marginalis*) még a nagyobb halakra is reá veti magát; róla írja Borne, hogy tavai lehalászása alkalmával egy tóban talált olyan pontyokat, melyeknek oldalaiha egész lyukakat rágtak ezen bogarak. A víz felszínére leginkább csak akkor jönnek a csikbogarak, ha felkavarodik az iszap, rendszeren abba elbujva a fenéken szeretnek tartózkodni.

Ezen vízirovarok létfeltétele a víz, s így ellenük úgy védekezhetünk legsikeresebb, ha tavainkat egész télen át, sőt tavasszal is ameddig csak lehetséges szárazon tartjuk. A védekezésnek ez a módja tökéletesen kielégítő, noha némelyek még tovább is mennek, ugyanis a szárazzá tett tófenéket mésszel gyengén meghintik, vagy pedig az iszapréteg tetejéről bizonyos vastagságot kihordanak s azzal együtt természetesen sok benne rejtőző vízirovart is. Ezen utóbbi védekezési módnak inkább a patakoknál van jelentősége, ahol nem tudjuk oly könnyű szerrel szárazzá tenni, s szárazon tartani a medret, mint a tógazdaságoknál. A patakok benépesítésénél pedig szintén igen jelentős tényező, hogy a költőházakból kihelyezésre került zsenge ivadék (lazacz-félék) oly helyre jusson, ahol lehetőleg védve van ellenségeitől. A rovarvilágból való ellenségek elleni védelemre ajánlja a „Correspondenzblatt für Fischzüchter“ című folyóirat februári száma a patakmedernek megtisztogatását az illető helyeken, és pedig egyszerűen lapáttal és seprűvel.

A ragadozó halak elleni védelemről természetesen csakis a tógazdaságoknál lehet beszélni, a közvízeknél bajos beleavatkozni a létért folytatott küzdelembe.

A tógazdaságokba a tápláló víz hozza be a különböző fajta halakat, melyek bejutása ellen a befolyásnál, a vízhozó ártok átfogó rostélyzattal lehet és kell is védekezni, mert ha p. o. a növendéktavakba csukák jutnak be, iszonyu lakmározást visznek véghez az apró halak között.

A kétélűek közül számottevő károkat a *kecskébékák* (*Rana esculenta*) szoktak okozni az ivótavakban, ha nagyon elszaporodnak. Hogy be ne telepedhessenek egy-

könnyen az ivótavakba, ezélszerű azokat körülkeríteni.

A kerítést egymás mellé sűrűn ledugdosott sima vesszők alkotják, melyek kissé kifelé dőlnek, hogy a békákat a keresztülmászásban megakadályozzák. A már betelepedett békákat horoggal vagy hálóval nem nehéz kifogdosni.

Ha egy békát üvegedénybe s lefedve a víz szélére állítunk, hangjával maga köré gyűjti a tó egész békánépességét s ekkor hálóval tömegesen lehet őket kifogni. A béka ikrája fekete aprószemű s vagy hosszú fonalos vagy csomósan kocsányos anyagba beágyazott. Könnyű szerrel ki lehet szedni a tóból, s szárazra dobva mihamar tönkre megy.

Nagyobb, szelid természetű halak között csak annyiban károsak a békák, hogy részben azok táplálékát is fogyasztják. Ha ragadozó halakat tenyésztünk, ott a nagyobbak tavakban már inkább hasznosak, mint károsak, amennyiben azok szíves örömet megeszik őket, kiváltképp a békaporontyokat.

A madarak közül szép számmal kerülnek ki halellenségek. Védekezni ellenük csapóvasal és rendszeres vadászással lehet.

A gémeek mindegyik fajára el lehet mondani, hogy veszedelmesen szereti a halat, kivált azomban közülök falánkságával a *szürke gém* (*Aodea cinera* L.) Ez annyira óvatos, hogy lövéssel csak ritkán lehet elejteni, sokkal könnyebb csapóvasallal megfogni.

A fogásra alkalmas csapóvasat a tó azon részén helyezjük el, ahol halászatni szokott. A vasat, illetve az alul rajta levő vas-czöveket a tó fenekébe szurjuk be oly mélyre, hogy a hágóra csalétkül tűzött hal a víz felszínén legyen. Felállítás után a vasat iszap-pal, lehetőleg eltakarjuk. Az így felállított csapóvas a gémet csőrénél fogja meg, amiért is nem szabad azt nagyon erősen a fenékre szurni, mert akkor a gém könnyen kiránthatja magát.

Másképp is szokták a gémet csapóvasallal fogni, t. i. sásból és iszapból kis szigetecet hordana össze a tóban, mely a gémet lakmározás után pihenésre csábitja, a mikor is a sás és iszap közé rejtett csapóvas foglyul ejti őt.

Legradikálisabb módszere irtásuknak az, ha fészkeiket keressük fel, s azokat szétrombolva a kicsinyeket is elpusztítjuk. A gémfélék többi fajtájától is hasonló módon lehet megszabadulni.

A *kárákatnák* vagy *károkatonák* (*Carbo cormoranus*) roppant falánkságú miatt — naponta 3-4 kg. halat is elfogyaszt egy-egy — s szaporaságuknál fogva felette veszedelmesek a halászatra. A csendes vizeket, tavakat jobban szeretik mint a folyókat. Csak az éveken át törhetetlen kitartással folytatott irtásuk szabadíthat meg ezen veszedelmes rablóktól. Brehm mondja róluk, hogy ha egy-egy kolóniának ifju generációját ellövik, kipusztítják, az öregek tömegbe verődve repkednek ide-oda, míg végleg üzőbe vétetve ott hagyják régi tanyájukat, s csak több mérföld távolra keresnek új, megfelelő otthont. Ha nem is oly mértékben mint a kárákatna, általában a buvár- és ruczafélék is kártékony látogatói a tavaknak, különösen, ha a növendéktavakhoz férhetnek hozzá.

Szorgalmas vadászás mellett még mellékjövedelmet is nyújthatnak. Csapóvasallal költés idején legalkalmasabb őket fogni, ekkor a vasat a fészkek közelében szokták elrejtetni.

A *halászsassirályok* s más ragadozó madarak legszokottabb módon löfegyverrel irthatók és tarthatók távol a halas vizektől. Csapóvasat számukra a vízbevert karókra szoktak állítani, melynek hágóján vagy csak fagaly van pihenő gyanánt, vagy esetleg hal vagy valami kisebb madár.

A *jégmadár* (*Alcedo ispida*) majdnem kizárólag hallal él, következésképp nagy veszedelme a halasvizeknek. Legszívesebben a pisztrángosok környékén tartózkodik.

Born területen, három éve ezen szép védekezési lehetetlenné tését.

Csap mervé azo nyuló szár aztán villá szemelt p könnyű jár karó tetejé kis darabk rátelepszik már fogva körülbelül mentén fek kerithető a magas háló tik át a pa a megriasz közben an a hálóba. A oldalhoszsz

Az e (Sorex fod delme az falánkságáv költőházakn elejét végül titásainak.

Többf ellen: stric halakba re egérfogóval, halikrát vag jégmadárnál

A vid veszedelm mert nemo pusztán cs dászat. Ha trángot val pal rendese szabadban ekkor a kü jól megköz dul s a p avagy egy többed mag terjedő kó Ha tehát a nem is fog hogy a l valamit, d rolni ment.

A vid költséges, delyesebb v Legjobban kisértjük m mésszetes, l dul meg a a vidra el szimatolt v utat. A fel san betarta szokásainál jó felállita

A v halászni járó utja. A legelső utakat a p tani, s itt rá lehet ta pénzzel és csusztatós szokott a csuszik. A homokos z kodó lábny vasat ugy és kell is

Borne említi, hogy ő mintegy félhektárnyi területen, ahol pisztrángot tenyésztett, tizenhárom éven át több mint 700 dbot ejtett el ezen szép tollazatu apró madarakból s ha nem védekezik oly kitarással ellenök, egyszerűen lehetetlenné tették volna a pisztrángok tenyésztését.

Csapóvással nem nehéz megfogni, ösmerve azon szokását, hogy szeret a víz fölé nyuló száraz galyakra rá telepedni, ahonnan aztán villámgyorsan veti magát a vízbe a kiszemelt préda után. A fogására alkalmas könnyű járású csapóvasat a parton földbevert karó tetejére erősítjük s a csapóvas hágójára kis darabka fehér fát tűzünk, melyre biztosan rátelepszik a jégmadár zsákmányt lesni s akkor már fogva is van. A karók földből kiálló része körülbelül egy méter hosszú lehet. Patakok mentén fekete cetránból kötött hálával is megkeríthető a kis rabló. A körülbelül 2 méter magas hálával egy félméter magasságban kötik át a patakokat és pedig egészen lazán, hogy a megriasztott, hálóba ütődött madár vergődés közben annál biztosabban belebonnyolódhassék a hálóba. A hálószemek kvadrátok 3 centiméter oldalhosszal.

Az emlős állatok közül a *vizi ciczikány* (*Sorex fodiens*) ez az apró állat kész veszedelme az ivó- és növényektavaknak roppant falánkságával s a lazaczfélék tenyésztésénél a költőházaknak. Rajta kell tehát lennünk, hogy elejét vegyük ezen félelmes kis ellenség pusztításának.

Többféle módon védekezhetünk kártevéséi ellen: strichinnel, amikor is azt vagy apró halakba rejtjük vagy az ikra közé keverjük; egérfogóval, ekkor az egérfogóba csalékül halikrát vagy apró halat helyezünk be; végül jégmadárnak való csapóvással.

A *vidra* (*Lutra vulgaris*) kétségkívül legveszedelmesebb ellensége a halas vizeknek, mert nemcsak táplálkozik a hallal, de arra pusztán csak szándéka kielégítésére is vadászgat. Ha módjában van a válogatás, a pisztrángot választja kedvencz csemegéjéül. Nappal rendszeren odújában alszik, ámbar olykor a szabadban is meg szokta azt cselekedni s ekkor a különben rendkívül óvatos állat egész jól megközelíthető. Zsákmányolásra éjszaka indul s a patak partjai mentén le vagy felfelé, avagy egyik víztől a szárazon át a másikhoz többed magával nagyobb szabású, egy-két hétre terjedő kóborlásokat is szokott véghez vinni. Ha tehát a nyomra állított csapóvas egy ideig nem is fog vidrát, abból még nem következik, hogy a felállítás rossz, a vidra megneszelt valamit, de az is lehet az oka, hogy kóborolni ment.

A vidra vadászása arra való kutyákkal kissé költséges, lesből pedig igazán csak a legszenvedélyesebb vadászoknak való, annyira fáradságos. Legjobban ezélhoz vezet, ha csapóvasakkal kísértjük meg hatalmunkba keríteni őket. Természetes, hogy itt a csapóvas felállításán fordul meg a dolog, ha az ügyesen van oda állítva a vidra előbb-utóbb fogva van, de ha megszimátozt valamit, elkerüli a gyanusnak látszó utat. A felállításnál vannak bizonyos általánosan betartandó tapasztalatok, melyeket a vidra szokásainak megfigyeléséből merítettek. az igazi jó felállításához azonban gyakorlat kell.

A vidrának mindazon vizeknél, ahova halászni jár, megvannak a maga rendes bejáró utjai, ugyiszintén a külön kijáró utjai is. A legelső dolog ezek kinyomozása. Bejáró utakat a part meredek helyein szeret választani, s itt az ut felső részén, ahol még jár, rá lehet találni hullajtására, mely tele van halpénzzel és szálkával. A bejáró ut innen kezdve esusztatószerű, mert a vidra itt már nem járni szokott a vízhez, de felülről egyszerűen leesuszik. A kijáró utakat kiválasztja homokos zátonyos helyeken, s ezeket kapaszkodó lábnyomairól is fel lehet ismerni. Csapóvasat úgy a bejáró, mint a kijáró utakon lehet és kell is felállítani. A kijáró utnál ott szoktak

a csapóvasat felállítani, ahol az már víz alá ért, úgy hogy a vas felett mintegy 10—20 centiméteres víz legyen.

Ennél tehát meg van a rendkívüli előny, hogy csónakról vízben történhet az elhelyezés, s így a vidra kitűnő szaglásától nincs mit tartanunk. Az elhelyezett csapóvasat azután iszappal, vizinövényekkel, vagy azzal amit a környezet megkíván kellőképpen betakarják, hogy a régi és megváltozott állapot között lehetősen semmi különbséget ne lehessen észrevenni. Ha valami ok miatt nem lehetne a vasat a víz alatt felállítani, akkor közel a vízhez a szárazon állítják, úgy mint a bejáró utnál szokásos. Megeshetik, hogy a talaj sziklás volta, vagy valami más ok következtében nem lehet azt a földre sem ágyazni, ekkor durva homokból vagy kavicsból kupacot hánynak össze a kijáró ut elejére s amint észreveszik, hogy a vidra ott már hullajtott, abba ágyazzák be a csapóvasat. A bejáró utnál az ut felső részén helyezik el a csapóvasat, ott t. i., ahol a vidra még jár. Teljesen a földre ágyazzák úgy, hogy a hágoja szineljen a földdel s azután lombbal, földdel stb. eltakarják, hogy ne lehessen észrevenni. A betakarásnál arra mindenkor vigyázni kell, hogy a földrögök vagy kavicszemek oly helyre ne jussanak, ahol megakadályozhatják a rugó működését. A vasakat esalétek nélkül szokták felállítani s oly hosszú lánczra és kötélre erősítik meg, melylyel a vidra elérheti a mély vizet, ahol megfullad. A csöveket a reá kötött kötéllal, lánczsal együtt szintén be kell ágyazni s földdel stb. eltakarva lehetőleg észrevehetetlenné tenni. Az nem szorul magyarázatra, hogy ezekkel az erős csapóvasakkal óvatosan kell bánni.

Apróbb tavakat bekerítéssel is meglehet védeni, ha t. i. a drótkerítés nemcsak a föld felett mintegy fél méter magasságban, de a föld alatt is ugyanolyan mélységben körülfogja a tavat.

Érdekesen illusztrálja a vidrák mennyisége és az illető víz halmérsége közötti összefüggést az Ilm folyón tett következő megfigyelés, mely mintegy 2 mérföld hosszú folyószakaszra vonatkozik. Ezen a szakaszon öt év alatt 62 vidrát pusztítottak el s ennek következtében a halászat, mely ott a megfigyelés első évében körülbelül 200 kg. halat produkált, az ötödik évben 900 kg. körül hozott.

Muraközy Endre.

Kartel és állami kedvezmény.

Az évszakok nem következnek egymás után pontosabb sorrendben, mint követik jelenleg nálunk egymást a kartelek. Eleinte a czukorkartel, azután a köszénkartel, legutóbb pedig a mezőgazdát nagyon közelről érintő jégbiztosítási kartel és végre még egy agyonhallgatott kartel, melyről később szólunk, követeli, hogy számoljunk vele.

Csak nem régiben írta egy amerikai közgazdasági szaklap, hogy a „Ring“-ek szervezői a 19-ik századvég rablólovagjai, a kartelek létesítői pedig ugyanezen időszak kalózsai.

Európában és különösen nálunk Magyarországon tartózkodóbbak az emberek s nem igen nevezik a dolgokat oly szókimondóan a nevükön, mint teszik ezt tengerentuli lapársaink, vajjon nyerünk e türtőztetésünkkel, vagy veszítünk-e, ezt eldönteni másra bizzuk.

Tudtunkkal a jég-biztosítási kartel nem új nálunk, már máskor is kölcsönösen állapították meg a biztosító társulatok a jégdíjakat. Párhuzamos eljárásuknak azonban — valljuk meg őszintén és dicséretőkre legyen mondva — nem annyira agresszív mint inkább önvédelmi jellege volt és főképpen ama bizonyos professzionátus jégcsinálók ellen irányult, kik jégdíjaikat éppen csak a kárösszegeből való levonás útján szokták kiegyenlíteni s ha a Gondviselés nem ad jégcsót, akkor helyettesíti azt egy pár vagy egy tucsat . . . szijostor.

Nem helyeseljük egyébiránt, hogy a biztosító társulatok azon fizetőpinczerek példája után indulnak, kik a zöldben, midőn megered az eső, a szétrebbent „bliczcselező“ vendégek „czech“-jét kivetik azon vendégekre, kik helyükön maradtak és fizetni készek. Ezen eljárás nem méltó, hogy belevitessék a milliókkal dolgozó biztosító társulatok ügyvitelébe, pedig ha megkérdeznők azoknak intézőit, ők bizonyára leplezetlenül beismernék, hogy a jégbiztosítási díjtételek megálapításánál az elemi kockázat mellett a jégcsinálások és egyéb visszaélések is tekintetbe vétetnek.

A „Köztelek“ folyó hó 18-iki számában meglepéssel olvastuk, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nem fogja összefont karokkal nézni ezen életbevágó kartelt és a mozgékony nyitramegyei gazdasági egyesület javaslatait bizonyára más javaslatok is fogják követni, hogy valamiképpen megállhasson a gazda az öt körülövező kartelek közepett.

Ha jól tudjuk, a múlt évben jött létre még egy kartel: A *mütrágyagyárak* kartelje, mely úgy látszik egész csöndben létesült, részünkről legalább egy lapban sem olvastunk róla, amivel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy ez kevésbé volna fontos, mint bármely más, a gazda érdekeit érintő kartel.

Nem is a lapok révén tudtuk meg, hanem közvetlenül a gazdától. E sorok írója éppen látogatóban járt egyik dunántúli gazdarokonánál, midőn az valódi cavalleria rusticánával adta ki az utlevelet egy vigécznek, ki „mütrágyában utazott.“

— Ugyan, miért bánz oly keményen az utazókkal?

— Hát ez már a harmadik vigécz, ki mütrágyát akar nálam eladni; de az idén kartelt kötöttek és hallatlanul felesavarták az árakat.

— ??

— Ugy, hogy ezelőtt fizettem a szuperfoszfát kilópercentjét 21 krajczárjával egy 18% s foszforsavas mütrágya vagonját tehát 378 frton, most 24 krt kér, ami vagononként 432 frtot jelent s így 54 frttal többet, mint azelőtt fizettem, külső ok pedig az árak felcsigázására nem forog fenn.

E gazda tehát az ő kilencz vagon mütrágya-szükséglete után 486 frt kiadási többlettel lett volna kénytelen a mütrágya-kartelnek adózni, érthető tehát az előzékenység, melylyel az utazókat kikísérte a portájáról.

Később fogott egy mütrágyagyárost, ki nem volt benne a kötelekben, ettől vett aztán 22¹/₂ krajczárjával kilópercentenkint, tehát 405 frton vagonját s daczára, hogy nem is bocsátkozott alkuba karteles gyárakkal, mégis 27 frttal többet kellett fizetnie, mint azelőtt, midőn kartel még nem volt.

Ezt a kelleténél talán kissé körülményesebben elmondott egy esetet ha szorozzuk annyival, a hány ezer hazai gazda a korral haladva mütrágyát alkalmaz gazdaságában, akkor számokban kifejezve is megtaláljuk azt a nagy közgazdasági sérelmet, amelyet ez a suba alatt*) létrejött kartel hazai mezőgazdaságunkon ejt.

A papirbuzával üzérkedő tözsdét közgazdaságilag erkölcsellenesnek tartjuk, ilyennek tartjuk a jégbiztosítási kartelt is, a szocializmus magyarországi fattyuhajtásait is. Mindezek fenyegetik mezőgazdaságunk vitális érdekeit, de mindezek önerejükől támadó nyílt ellenségek és legalább nem kérnek *állami kedvezményeket* a harcához.

A mütrágyagyárakról ezt nem mondhatjuk: A m. kir. államvasutak mérsékelt, sőt rendkívüli módon mérsékelt viteldijakat szabtak a mütrágyára.

Összes vonalain a mütrágya a II. kivételes díjszabásba tartozik, teljes kocsirakományokban való feladásnál. Tetszés szerinti

*) Kipattant a titok! Éppen most olvassuk a M. N.-ban, hogy a mütrágyagyárosok is kartelt kötöttek.

mennyiségben (als Stückgut) a „B“-osztály díjtétele 10%-val kurtítva nyer alkalmazást. Így például Budapestról Nagyváradra tetszésszerűtlen mennyiségű mütrágya után 100 kilónként 96 fillér, vagyis 48 krajczár, teljes kocsirakományokban 100 kilónként 58 fillér, vagyis 29 krajczár fizetendő.

Ez ugyancsak olesó díjtétel és élénk tanúságát adja a kormány bőkezűségén k. A mütrágyagyárak élnek is e manificenciával: „franko minden állomás” ajánlják a mütrágyát, tehát világos, hogy e kedvezményt ők élvezik, nem pedig a mezőgazda; mert amennyivel a kedvezményes vitelbér olcsóbbá tenné az árut, azt a karteles mütrágyagyárak ártöbblet képében szözik rá a gazdára.

Van hazánkban mütrágyagyár, mely az imént említett indirekt kedvezményeken kívül még közvetlen állami kedvezményekben is részesül. Nevezetesen 15 évi adómentességet élvez. Azon gépeit és eszközeit, melyek bel-földön nem szerezhetők be, teljesen vámmentesen hozták be külföldről. Sőt vámmentesen hozták be a külföldön beszerzett építő anyagaikat is.

Hálátlanságról nem szólhatunk; mert a nemzetgazdasági életben az ilyenek fölemlítését mosolylyal szokták illetni; de azt bátran elmondhatjuk, hogy a mezőgazdaság többi antagonistái, mondjuk pl. a szocialista munkások, kiknek karteljét úgy nevezik „Trade Union” legalább nem igényelnek állami kedvezményt, nem élveznek a vasúton kivételes tarifákat, hanem megfizetik a rendes vasúti jegyeiket magukért a 3-ik osztályra.

Gépeiket és eszközeiket sem kívánják vámmentesen behozatni, megfizetik a vámot és a rendes vitelbért igazató nyomtatványaik, pokolgépeik és egyéb eszközeik után, ha tehát erkölcsösséget nem is, de jó izlést határozottan többet fejtenek ki, mint némely gyár: mert állami kedvezményeket elfogadni és élvezni és a mellett külföldi gyárakkal kartelre lépni a hazai gazda rovására, szeliden mondvá, izelenség.

Kormányunk másképp kontemplálta a mütrágya szállítására engedélyezett kedvezményt. Azt akarta, hogy a gazda élvezze. Ez a kedvezmény a porba esett, legalább a gazda érdekeire nézve és jó lesz, ha kormányunk levonja ezekből a konzekvenciákat.

Ha gyári kedvezményeket nyújt, jó lesz ezeket bizonyos föltételekhez kötni, nevezetesen, ha a kedvezményt élvező hazai telep a versenytársakkal olyan egyezségre lépne, melynek akár kartel akár ring, vagy bármely más formában az a végezelje, hogy a gazdáközönseget megsanyargassa, megsarcolja, ily esetben szünnének meg az állam nyújtotta kedvezmények. *D. K.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

254. kérdés. A majorságban széjjelfekvő cselédlakásokat szeretném árnyékszékekkel ellátni; melyik, illetve minő mai nap e tekintetben a legjobb rendszer.

Mibe kerül egy ürszék, mely az ily igényekhez képest a legegyszerűbb kiállítás mellett olesó és tartós legyen, s ami a földolog, kiürítése, könnyű, cselészertü, tartós és egyszerű legyen?

Homok.

Szabó Károly.

255. kérdés. Egy száz holdas kaszáló, amely erdő volt, az utóhajtás egynegyed-részen annyira megerősödött, hogy a széna kaszálását akadályozza. Nézetem az volt, hogy a kiürtött kaszálóra közvetlen az irtás és első szénakaszálás után az őszi és téli száraz hónapokban birkát kell rá eresztetni, hogy a gyenge hajtást lecsipdessék és az avas füvet, amit a kasza visszahagy, jól rájadják és úgy hiszem, hogy most sem lehet rajta másképp

segíteni, minthogy a haszálás után kiürtani és a fentnevezett eljárást követni.

Azonban egy szomszédom azt az eljárást ajánlja, hogy hagyjam meg a 25 holdon az ideí termést és őszszel pedig, mikor megszárad, gyujtsam meg, hogy megéjjen, ami pedig megmarad vágjam, ki kapával. Kérem a tisztelt gazdatársakat, hogy melyik a helyesebb eljárás és van-e még más módja, megjegyzem, hogy szántani nem lehet, miután sok benne a vak tuskó.

Soósd.

K. S.

256. kérdés. Munkáshány miatt aratógép beszerzéséről gondolkodom, mely aratógép (marokrakó) ajánlható leginkább dombos földekre s dült életben lehet-e egyáltalán ilyenekkel dolgoztatni?

Szerkezet tekintetében kellő szilárdság és könnyűség mellett a kezelésben lehető egyszerűség kívánatos, hogy paraszt ember is vezethesse a gépet.

Sz. E.

257. kérdés. Etethető-e fejős tehennel darált köles, nincs-e ennek a tejelésre káros befolyása? Ha etethető, mekkora legyen a napi adag?

Horka.

L. B.

Feleletek.

Árnyékszékberendezés gazdasági eselédlakokban. (Felelet a 254. kérdésre.) A legjobb rendszerű árnyékszékek nézve igen könnyen adhatók a kérdéstevőnek tanácsokat, ámbár nem tudom, hogy közönséges vagy pedig tözeges ürszékek kíván az illető gazdaságában felállítani. Én részemről nem ajánlhatom eléggé a tözegtonnás ürszékeket, a melyek két irányban nagyon előnyösek, ugyanis az ürleleket teljesen szagtalanítják, ezenkívül pedig oly értékes trágya készül általk, a mely tartalomban felülmul minden mü és istállótrágyát; porózus voltánál fogva egészen úgy vethető akár sorra, akár szörva, mint bármely mütrágya. Nem így áll a közönséges tözeg nélküli székekben gyujtott emberi ürlelkekkel, ezt azért is, hogy infernalis büzt ne terjeszsen az épületek között, azért is, hogy értéke a vegyi átalakulás folytán el ne vesszen, minden 2—3 nap ki kell hordani a telepre, a hol ismét tözeggel, gubacslizzel vagy törekllel kell kezelni és vegyíteni; mely munkához azonban — ha csak cigány nincsen közelben — embert aligha tud fogni: mert a legszegényebb magyar cseléd is lealázónak tartaná ma még segédkezni ezen munkánál, mit nem is lehet rossz néven venni, miután általa társai folytonos maró gunyjának tenné ki magát.

Egészen más természetű a tözegtonna tartalma, ez egy fekete, száraz, szagtalan tömeg, mely semmiféle undort nem gerjeszt, miután minden emberi ürlelkek lerakás után mechanikai szerkezeténél fogva egy kevés tözegport hint az ürlelkekre és azt mindig takarva, teljesen szagtalanítja is, ezzel tehát elbánik bárki is, a mennyiben az ürszékéből a tonnát kihuzva egy e cseléra egyszerű falábakon álló tetőzet alatt kiüríti, a hol ezen anyag a levegővel érintkezve teljesen megszárad és szétomlik, úgy hogy bármilyen gazdasági termény alá trágyául nagy sikerrel alkalmazható.

Ilyen tözeges ürszéket az én svéd mintám után készít Bencsik József lepsényi asztalos darabonként 16 frittal, tözegpurha kapható N.-Ladányban gróf Nádasdy Tamás gazdaságában vagy gróf Hunyadinát Kéthelyen Somogyban, mmázsánként 80 krral. Egy emberre évi szükségletül elég 50 kgrm.

Ha azonban kérdéstevő csak közönséges ürszékeket akar használni, úgy építsen akár téglából, akár deszkából egy négyzetméter belvilágu árnyékszékeket, a melyen elől a bejáró ajtó, hátul pedig egy 3 láb magas ajtót alkalmaz, a melyen át a tonna ha megtellett, vasfogantyujánál fogva kihuzatik és a telepre szállítatik. Ülőül készíttessen olyan megfelelő

lyukkal ellátott ülökét, a minő minden régi árnyékszékeken van, a mely alá a hátsó ajtón át az üres tonna egyszerűen betolatik.

Tonnául használjon kettéfürészelt petróleumos hordót, amelyre megfelelő két fület, fogantyut csináltat a kezelés szempontjából a kovácsesal. Ilyen árnyékszéket állíthatat minden cselédházhoz szükség szerint egyet-kettőt és iparkodjék cselédeit akár szép szóval, akár büntetéssel rászoktatni, gondoskodván az ülökének tisztántartásáról, mert a bepiszkított ülökétől irtózik minden ember.

Ezek a legolcsóbb árnyékszékek, meg is felelnek úgy a cselédnek; de nem a mai kívánalmaknak, a mikor már lassankint kezd átmenni a köztudatba, hogy a gazda boldogulásának egyik főtényezője: minden hulladéknak gondos megtakarítása és okserü kezelése!

Lintner S.

Erdőirtás kaszálóra való alkalmassá tétele. (Felelet a 255. kérdésre.) Leghelyesebb eljárás, ha a tuskó hajtásokat nyár derekán vágjuk le, mikor már nem képes újból hajtani s minthogy itt csak 20—25 hold eleserjésedett kaszálóról van szó, nagyon helyesen teszi a birtokos, ha a kaszálás előtt mindig levágatja, hogy ne vesszen oda a bokrok között feltalálkodó fű se, hanem az is kaszálóra kerüljön; ha netán nagyobb hajtások mutatkoznak megint, július, augusztusban vágathatók, illetve ha lehet, gyökereitől kiszedendők, ha e munka egy-két évig ismétlődik, lassanként kivesznek. Igen előnyös, ha tavasszal az avar füvet is leperzseljük, mi nemcsak a rétet javítja, a visszamaradt hamu útján, hanem a gyökerek hajtó képességét is csökkenti s idővel tönkre teszi, ilyenkor azonban jobb birkát nem bocsátani oda sarjukaszálás után, hogy tavaszra elegendő magas avarfű maradjon, mert minél nagyobb a perzselő tűz, annál pusztítóbb hatása is a gyökerek hajtóképességére. *Földes János,* m. kir. főerdész.

Aratógép dombos vidékre. (Felelet a 256. sz. kérdésre.) A marokrakó aratógépekkel épp úgy lehet dombos vidéken dolgozni, mint a síkon. A lejtőnek, melyen a vetőgép még eljár, az aratógépre sincs semmi különös befolyása, legfeljebb az, hogy lejtőn fel nehezebben megy a gép. Éppen azért lehetőleg úgy kell a gépet járítani, hogy keveset kelljen neki a lejtőn fel s lefelé dolgozni, inkább a lejtőn kereszt irányban járjon, mint pl. az eke. E célból jó lenne itt is fogásokra osztani a learatandó területet, mint a szántásnál.

Dült életben is lehet dolgozni mindenféle aratógéppel, csak kezelni kell azt tudni. Első feltétel az, hogy nem szabad a dőlés irányában kaszálni, hanem a gépet azzal szemben kell járítani. Ha pedig több oldal felé van dölve foltonként a gabona, akkor éppén úgy mint azt a kézi kaszás is teszi, forogni kell a géppel s a dőlés irányában mindig üresen járni. Az ilyen foltok, miután egész táblák csak igen ritkán dőlnek meg többféle irányban, a rendes kaszálásból kihagyandók s csak mikor már az álló vagy egyfelől dült gabonát levágta a gép, kell a foltokat több oldalról neki kezdve levágni.

Szerkezetre nézve lényegtelen eltérések vannak a mai marokrakó aratógépek közt. Egyik másik talán nehezebb, valamivel nehezebben jár, de rendszeren kezelve mind jól dolgoznak. Nálunk ismertebbek az Adriance, Deering, Osborne, Mr. Cormick, Johnston, Wood, Jones, Favorita, Albion marokrakók.

Mindegyikkel jól dolgozik hegyen és síkon egyaránt az, aki nem restelli a fáradságot a gépet alaposan megismerni s aki azt rendszeren kezeli, szorgalmasan olajozza.

Még az egyszerű paraszt ember is — persze az értelmesebbje — egy-két nap alatt teljesen tisztába jöhet a gép szerkezetével s kezelési módjával. S ha egyszer ezzel tisztában van, akkor dolgozni is jól fog vele minden körülmények közt. *i. S. P.*

Köles

(kérdésre.) Panicum n. ban és sze kitünő erőtel adagokban szokás nyu kilóig. Nagból nyert v

Sokka a lovak ta adható, av nemkülönbé a baromfiak gyurva legó

Mai s

Az OMGE. kö A hajor mezt Kartel és álla

Élesztógombál

Tejelő jellegü

Terménytiszít

A halak ellens

Levelszekrény

Vegyések. ...

Kereskedelem

Budapesti gab

ponti vásáro

(gros) eladot

sárok: Bud

vágómarhav

— Bécsi se

Szerkesztői ü

Czima

felügyelőnek

mányozta.

Megbiz

Korda Andor

vármegye ma

tudósítói tiszt

Kötele

lés szerint

vármegyék

kötelezővé

permetezést

mivélsügyi

szerint egy

melynek ter

ben hivta P

az egész or

kimondását

OMGE. is i

ügyi korma

szükségét,

védekezésre

tessenek. N

felirattal, k

kelt közön

saját ötleté

Ha már törv

kellene elin

ságoknak is

lényegi kor

rendeleti m

hasonló el

reményünk

peronoszpó

lezővé tété

hetnének.

Szölös

szaporítása

felújításán

t.-czikk ala

pontos és a

megfelelő v

tatandó szö

kölesönök

Köles fejős teheneinek. (Felelet a 256. kérdésre.) Ha a szóba hozott köles alatt a Panicum miliaceum értetik, úgy az dara alakban és szecska közé keverten, mint igen kitünő erőtakaromány tejelő teheneinek is oly adagokban nyújtható, a melyben pl. zabot szokás nyújtani, t. i. fejenkint és napjára 4—5 kilóig. Nagyobb adagok lágygyá tehetik a tejből nyert vajat.

Sokkal kiválóbb szolgálatot tesz a köles a lovak takarmányozásában, hol zabképpen adható, avagy avval keverten nyújtható, ugyankülönbön kitünő eleségét képezi a köles a baromfiaknak, melyeknek keményebb tészta-ágyurva legezészerűbb adni. △

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei.	887
A hajdor mezőgazdasági közigazgatás. S. I.	887
Kartel és állami kedvezmény. D. K.	891
Gazdasági növénytan.	
Elesztógombák a szőlőfűrtön.	889
Állattenyésztés.	
Tejelő jellegű erdélyi magyar bika.	889
Gazdasági gépészet.	
Terménytisztító gépversen. ifj. Szorzon Fd.	889
Halászat.	
A halak ellenségei az állatvilágból. Muraközy E.	890
Levelszekrény.	892
Vegyesek.	893
Kereskedelem, tőzsde.	894
Budapesti gabonátözsde. — Szeszűzet. — A központi vásárosmark árnyajzása a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágomarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.	895
Szerkesztői üzenetek.	895

Czimadományozás. Bendl Godofréd gazdasági felügyelőnek Ó felsége a gazdasági igazgatói címet adományozta.

Megbizatás. A földmívelésügyi m. kir. miniszter Korda Andor földbirtokost, magyar-cesékei lakost, Bihar vármegye magyar-cesékei járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Kötelező szőlőpermetezés. Hirlapi értesülés szerint Alsó-Fehér, Hajdú, Ung és Szeben vármegyéek törvényhatósága szabályrendeletileg kötelezővé tette a peronoszpóra ellen való permetezést és e szabályrendeleteket a földmívelésügyi miniszter jóváhagyta. Az értesülés szerint egyik kereskedelmi- és iparkamara, melynek területe fontos szőlővidék, felterjesztésben hivta fel a kormány figyelmét ez ügyre s az egész országra nézve kötelező permetezés kimondását kérte. Hason irányban már az OMGE. is intézett felterjesztést a földmívelésügyi kormányhoz, melyben kifejtette annak szükségét, hogy a peronoszpóra ellen való védekezésre a szőlőgazdák törvényileg köteleztessenek. Nem tudjuk, hogy mi történt ezzel a felirattal, konstatáljuk azonban, hogy az érdekeltek közönség — okulva a saját kárán, — saját ötletéből kezd rájönni a helyes útra. Ha már törvényt nem kapnak, e példák nyomain kellene elindulni a többi érdekelt törvényhatóságoknak is s kívánatos volna, ha a földmívelésügyi kormány legalább megfelelő szabályrendeleti mintákkal ösztönözné a vármegyéket hasonló eljárásra, mert a tapasztalatok után reményünk sincs, hogy az évről-évre jelentékeny peronoszpórák ellen a permetezés kötelezővé tétele nélkül kellő sikerrel védekezhetnének.

Szőlészeti és borászati felügyelőségek szaporítása. A filloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló 1896: V. t.-cikk alapján szükséges intézkedések gyors, pontos és az ügy érdekének minden irányban megfelelő végrehajtása és különösen a szolgáltatandó szőlőkölcsönök ügyei, nevezetesen: a kölcsönök helyes ezéllirányos s a törvény értel-

mében és szellemében való felhasználásának ellenőrzése, továbbá a szőlőbirtokosok által fokozottabb mértékben igényelt szaktanácsok, felvilágosítások és utbaigazításoknak minden irányban való megadása, szóval a szőlészeti és borászati szakszolgálatnak a folyton fokozódó igényeket kielégítő ellátása érdekében a földmívelésügyi miniszter az eddigi szőlészeti és borászati felügyelőségi kerületek számának szaporítását és új beosztását határozta el. Eszerint a közigazgatási beosztásnak és a szolgálat érdekeinek szem előtt tartásával az eddigi 21 szőlészeti és borászati felügyelőségi kerületből 27 új kerületet alakított. Az új kerületi beosztást, a székhelyek és zárjel között a felügyelőségi kerületek megjelölésével alább közöljük.

Budapest. Rottenbiller-utca 6 a. sz. (1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a pesti alsó, pesti felső, pilisi alsó, pilisi felső, váci alsó és váci felső járásai. 2. Budapest székesfőváros. 3. Fejér vármegye. 4. Székesfehérvár t. j. sz. kir. v.). Szegzárd (Tolna vármegyének dunaföldvári, központi, tamási és völgyeségi járásai). Pécs (1. Baranya vármegye. 2. Pécs t. j. sz. kir. v.). Gyöngy (1. Tolna vármegyének dombovári és simontornyai járásai. 2. Somogy vármegye). Csáktornya (Zala vármegyének csáktornyai, alsó-lendvai, kanizsai, letenyei és novai járásai). Tapoleza (Zala vármegyének tapolezai, sümegi, zala-szent-gróti, keszthelyi, zala-eger-szegi és paicsai járásai). Pápa (1. Veszprém vármegye. 2. Győr vármegye. 3. Győr t. j. sz. kir. v. 4. Komárom vármegye. 5. Komárom t. j. sz. kir. v.). Sopron (1. Sopron vármegye. 2. Sopron t. j. sz. kir. v. 3. Vas vármegye). Pozsony (1. Pozsony vármegye. 2. Pozsony t. j. sz. kir. v. 3. Moson vármegye). Nyitra (1. Nyitra vármegye. 2. Bars vármegye. 3. Trencsén vármegye). Esztergom (1. Esztergom vármegye. 2. Hont vármegye.) Szirák (Nógrád vármegye). Eger (Heves vármegye). Mező-Kövesd (1. Borsod vármegye. 2. Gömör és Kis-Hont vármegye). Tarcal (1. Zemplén vármegye. 2. Abauj-Torna vármegye). Beregszász (1. Bereg vármegye. 2. Ung vármegye). Szinyér-Váralja (1. Szatmár vármegye. 2. Szatmár-Németi t. j. sz. kir. v. 3. Ugoesa vármegye). Szilágy-Somlyó (Szilágy vármegye). Bihar-Diószeg (1. Bihar vármegye. 2. Nagy-Várad t. j. v.) Ménés (1. Arad vármegye. 2. Arad t. j. sz. kir. város). Fehértemplom (1. Temes vármegye. 2. Temesvár t. j. sz. kir. v. 3. Versecz t. j. v. 4. Krassó-Szörény vármegye). Debreczen (1. Hajdu vármegye. 2. Debreczen t. j. sz. kir. v. 3. Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye. 4. Szabolcs vármegye). Kecskemét (1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének kecskeméti alsó, kecskeméti felső, kiskun alsó, kiskun felső, pesti közép, solti alsó, solti közép és solti felső járásai. 2. Csongrád vármegye. 3. Hódmező-Vásárhely t. j. v. 4. Szeged t. j. sz. kir. v. 5. Békés vármegye. 6. Csanád vármegye). Szabadka (1. Bács-Bodrog vármegye. 2. Baja t. j. v. 3. Szabadka t. j. sz. kir. v. 4. Zombor t. j. sz. kir. v. 5. Torontál vármegye. 6. Pancsova t. j. v.) Nagy-Enyed (1. Alsó-Fehér vármegye. 2. Hunyad vármegye. 3. Szeben vármegye. 4. Fogaras vármegye). Diós-Szent-Márton (1. Kis-Küküllő vármegye. 2. Nagy-Küküllő vármegye. 3. Udvarhely vármegye). Torda (1. Torda-Aranyos vármegye. 2. Maros-Torda vármegye. 3. Maros-Vásárhely t. j. sz. kir. v. 4. Kolozs vármegye. 5. Kolozsvár t. j. sz. kir. v. 6. Szolnok-Doboka vármegye. 7. Beszterce-Naszód vármegye).

Rézgálic és azurin kedvezményes szállítása. A kereskedelemügyi miniszter ur 42643/IV. számú rendeletével szőlőpermetezéshez a peronoszpóra vitécola pusztítására szükséges rézgálic és jegeczes azurin szállítását a m. kir. államvasutak összes vonalain kedvezményes díjtétellel engedélyezte. Az erre jogosító igazolványok az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” titkári hivatalánál is beszerezhetők.

Új fogyasztási szövetkezetek. A Magyar Gazdaszövetség *Hangya* című fogyasztási és értékesítő szövetkezete május 19-én Egerváron (Vasm.) alapított fogyasztási szövetkezetet. A tagok száma 29, kik együtt 100 üzletrészt jegyeztek. A közgyűlés egyhangúlag Simon István plébánost választotta meg elnökül; ügyvivőnek Heiner József van kiszemelve. Amint értesü-

lünk, a *Hangya* országos központi szövetkezet legközelebb Hollőházán, Kecskeméten és Sápón fog fogyasztási szövetkezetet alapítani.

„Mensa academica” felállítása a m. óvári gazdasági akadémián. A magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémiái hallgatók „Segélyző Egyesülete” fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából egy *mensa academica* létesítését határozta el, hol szegénysorsu akadémiái hallgatók, különösbbeben sanyarubb viszonyok között élő magyar gazdatisztek fia a lehetőleg olesó élelmezésben részesülhetnének s így egyik legnagyobb szociális gondtól fölmentve, jóval könnyebben szerezhetnék meg a mai nap már minden téren okvetlenül megkívánt szakképzettséget. Mert bizony sajnosan kell tapasztalunk, hogy az ország egyetlen gazdasági főiskoláján, Magyar-Óvárott, — hol mellékkeresetre szer egyébként sem tehető, — aligha van kisebb szükség egy mensa academacára, mint Budapesten. A „Segélyző Egyesület” felhívást intéz a magyar gazdaközönséghez, hogy szép törekvésében segítségére lenni sziveskedjenek. Aki a mensa academica létesítéséhez bármily csekély adománynyal is hozzá kíván járulni, küldje adományát egyenesen a „Segélyző Egyesület” elnökségéhez, Magyar-Óvárra.

Hízó juhaink a francia piacon. A múlt évben Párizsban a La Villettei marhavásárra 1,849,864 darab hízó juhot hajtottak föl 94,662 darabbal többet mint 1896-ban. E számban Németország 52,528, az osztrák-magyar monarchia 71,414 darabbal szerepelnek csak, holott 1896-ban még 153,227 darab juhunk kelt el Párizsban. Bár monarchiánk a legtöbb kedvezményt élvező országok közt helyet foglal, a francziák mégis följososítva érezték magukat elrendelni, hogy üruinket pusztán a Sanatoriumnak csufolt járvány-fészkekben szabad árusítani, holott pl. a spanyolok juhaikat Franciaországban szerte a szabad piacon árusíthatják. Ebből az igaz, jelentékenyebb hasznuk nincsen miután csak teljesen elromlott valutájuk (jelenleg 100 frank aranyban 200 pesetással egyenértékű!) teszi lehetővé, hogy 10 frank költség mellett 18—20 frankon árusíthatják Párizsban alárendelt árujokat, szóval a spanyol inváziótól sem a francia, sem az algiri üruhizlalónak nincs mit tartania. Mi azonban méltón aggódva nézhetjük, hogy május havában összes hízó juhbevitelünk volt 1,938 drb ellenben 1897. május havában 6,133 „ 1896. „ „ 8,222 „ 1895. „ „ 11,296 „ 1894. „ „ 18,643 „

hízóüruink került volt még a párizsi piacon eladásra. Mikor mozognak már diplomatáink igazunk érdekében!

Marharakodó állomás engedélyezése. A földmívelésügyi miniszter a m. kir. államvasutak kezelésében levő szab. pécs—barcsi vasut vonalán Baranya vármegye területén fekvő *Pellérd* állomást, továbbá a kis-küküllő-völgyi h. é. vasut vonalán, Kis-Küküllő vármegye területén fekvő *Küküllővár*, *Diós-Szent-Márton* és *Bonyha* állomásokat marharakodó állomásokul engedélyezte.

Amerikai mezőgazdaság

Irta:
SZILASSY ZOLTÁN
az O. M. G. E. szerkesztő titkárja.

A 352 oldalas, finom papírra nyomott, 102 képpel díszített munka

bolti ára 4 forint;
O. M. G. E. tagok és a „KÖZTELEK” előfizetői
3 frt 50 kr.

kedvezményes áron rendelhetik meg

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

Szuperfoszfát
 chilisalétrom
 kénsavas-káli
 kénsavas-ámmon
 és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

I^a rézgálicz
98-99%
 jegecckben és örölve valamint egyéb
 permetező anyagokat
 legutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA”
 műtrágya, kénsav és vegyi ipar
 részvénytársaság
 Budapesten, Váci körút 21.

Magyar általános köténygyár.

Schottola Ernő,
Budapest.

ÜZLET:
 VI. ker., Andrassy-út 2, (Foncière palota).

GYÁR:
 VI. ker., Révay-utca 16.

A cséplődény küszöbén, ajánlom a gépeknél a nm. belügy- és kereskedelemügyi miniszteriumok által tartandóknak előírt

„Első segély”
 kötszereimet pléhdobozban.

- Kötszerdobozaimnak a nm. belügyminiszterium által előírt tartalma:
1. Egy „Esmarch”-féle pólya, 1 mtr. hosszú tömlővel.
  2. Vashalvagos gyapot.
  3. Jodoform-gaze.
  4. Bruns gyapot, karbólgypot és 2 calicot-pólya.
- Ára 6 frt 50 kr.**

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.
 (Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)
 Budapest, 1898. június 11.

Az időjárás e hét folyamán nagyjából száraz és meleg volt és változó felhőzet mellett csapadék is közönségesen fordult elő. A vetések országsszerte normálisan fejlődnek, de jogos aggályokra ad okot a legtöbb helyett mindinkább terjedő rozsda, mely főképp a korai vetéseket támadta meg és esetleg még a fejlődés utolsó stádiumában is igen nagy károkat okozhatna. A víz-állás alig változott.

Franciaországban a kilátások nagyjában még mindig kedvezőek, de már távolról sem dicsérik oly egyhangulag a vetések állását. A kelleténél sok eső és erős szelek sok vidéken megdöntötték a vetéseket, melyekben rozsda is kezd mutatkozni. Belgium és Németalföldről igen hűvös nedves időjárást jeleznek, mely azonban eddigelő beigazolható kárt nem okozhatott. Németországban a legutóbbi napokban jobbra fordult az idő és a kilátások jó középtermésre engednek következtetni. Oroszországban eddigelő meg vannak a vetések állásával elégedve.

Az Egyesült-Államokban a helyzetet még mindig rendkívül kedvező szinben tüntetik fel egy a magán-, mint a washingtoni hivatalos jelentések is. Mindnyája megegyezik abban, hogy egy a bevetett terület nagysága, mint a vetések kondíciója nagyon sokkal haladja meg a tavalyit. Az összhozamra vonatkozó becslések 650 és 800 millió bushel között ingadoznak. Ezen egyszerű auspiciumot, valamint a sok veszteség által meggyengült chicagói hausspárt szorult helyzete a legutóbbi napokban rohamos árcsökkenésre vezetett az összes amerikai piacokon. Prompt buza 12, szeptemberi 4 centet veszített. Minthogy azonban az export-kereslet az utolsó jelentések szerint javult és a látható készletek érezhetőleg megcsökkentek, egy közeli árjavulás az amerikai piacokon nem valószínű. A látható készletek a mai jelentések szerint kb. 19 1/2 millió bushelre rúgnak, míg tavaly ilyenkor három, kitéve harmincz és harmadéve 28 millió bushellal többre rúgtak.

A behozatalok Indiából e héten még mindig növekedést, Argentiniából ellenben rohamos csökkenést tüntetnek fel. Egészben véve azonban az Európa felé jelenleg utban levő buza mennyiségek igen tetemesek. E héten 5,636,000 quarterre rúgnak, szemben a tavaly ilyenkor 2,215,000 és az 1896-ki év megfelelő időszakában kitéve 3,634,000 quarterrel.

Nálunk az üzlet ugyancsak nehézkes és az árak kezdetben erősen csökkentek. Később buza iránt valamivel jobb kereslet mutatkozott, anélkül azonban, hogy ez az árakulást befolyásolta volna, míg takarmány cikkek — zab kivételével — tartósan csendesek voltak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza iránt nagyon gyenge volt az érdeklődés. A malmok különösen a hét elején voltak tartózkodóak és valóban csak fáradsággal lehetett a piacra hozott kisebb tételeket értékesíteni. Természetszerűleg az árak is nagyjából csökkenést tüntettek fel és az első két üzleti napon kb. 50 krt veszítettek. Később néhány malom ismét jobb vételkedvet tanúsított, a forgalom is némileg javult anélkül azonban, hogy ez által az árak lényegesen változtak volna. Külföldi buzákból nagyobb tételek kerültek eladásra és ezek képezik a forgalom zömét. Az összforgalom e héten kb. 50,000 mm., a hozatalok 45,000 mm.

Rozs a fogyasztás teljes tartózkodása mellett jóformán üzletellen maradt. Közönségesen néhány kocsi került eladásra a vidékre való elszállítás céljából és ezek 25—30 krral voltak olcsóbbak mint a múlt héten. Helyben és Budapest távolságában 8,50—8,75 forinton jegyzünk.

Árpa (takarmány és bantolási czélokra) alig van kinalva, de keveslet sem mutatkozik. Gyárosoknak nincs szükségük és hízalók alig fizetnek 6,75—7.—frtnal többet helyben illetve Kőbányán átveve

Zab elég bőven érkezik és a helyi fogyasztásnál megfelelően gyorsan értékesíthető. Az árak jól tartottak maradtak és a forgalomban volt kb. 4000 mm. nagyjából hajóban érkezett áru szín és tisztaság szerint 7,20—7,60 frt között, prima áru esetleg 10 krral drágábban is kelt el.

Tengeri a folyó határidő árán esetleg 5 krral drágábban jegyez. Tiszavidéki állomásokon csak merséket a kereslet és Mezőtúron 5,20—5,25 frt, Szarvason 5,12 1/2—17 1/2 frtot fizettek.

Olajmagvak Káposztarepeceben készáru e héten sem volt forgalom, nevégesen 11,75—12,50 frt. Határidők: káposztarepece augusztusra 12,10—12,25 frt között jegyzett, a hét végével 12,30—12,35 frton zárul. **Gomborka** ca. 12.—12,50 frt, **vadpepece** ca. 5,50—6,25 frt, **lenmag** nines kinalva 10—10,50 frt, **kendermag** 8.—8,50 frt Budapesten. **Új bányai repce** hajó állomásokon 10,75—11.— frt között kelt el kisebb tételekben.

Hüvelyesek: **Bab** e héten ismét teljesen üzletellen maradt és kereslet nem mutatkozott. Jegyzéseink tehát inkább csak névlegesek: Gyöngyösön 7.—frt, Szegárd 6,75 frt, Baján 6,80 frt, ó barna babot Kalocsán 5,50 frt, új 6.—frt. **Köles** csendes és üzletellen. Jegyzésünk 4,75 frtot helyben.

Vetőmagvak: **Vöröshere** változatlan, a forgalom jóformán szünetel. Minőség szerint bányai 32.—35.—frt, durvaszemű felvidék áruért 37.—40.—frtot fizetnek. **Luczernd** csak szórványosan kinalnak és hazai termésű áru 35.—42.—frton jegyez. **Muhar-mag** 6.—6,25 frtot ér el helyben. **Bükköny** üzletellen, helyben 5,50—5,75 frton jegyez.

Napi jelentés 1898. június 14.

Az összes külföldi piacok lanyhasága, különösen azonban az amerikai jegyzések csökkenése igen befolyásolta a mai határidőüzlet irányzatát.

Az őszi buza tegnapi zárlati jegyzése mindjárt a forgalom kezdetével 9,42—43-ról 9,33—34-re csökkent, mely árfolyam a délelőtti folyamán — időközönként változott.

Határidőre következő kitések történtek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Junius buza	11,43—11,45—11,43	11,40—
Szept. buza	9,33—9,35—9,31—	9,32—
Szept. rozs	7,14—7,10—7,08—	7,07—
Jul.-aug. tengeri	5,21—5,20—5,18—	5,18—
Szept. zab	5,80—5,81—5,82—	5,83—
Káposztarepece aug.-szept.	12,50—	12,50—

Készáruban következő kitések történtek:

Vásárhelyi:	1280 mm.	76 kg.	à 12,20	frt 3 hóra
Tiszavidéki:	100	75	11,50	" "
	100	77	12,25	" "
Bácsi:	800	72	11,70	" "
Oláh:	1300	72	8,90	" "
	1000	75	9,70	" "
Temesvári:	2900	71	10,80	" "

A többi gabonanemben nem volt kité.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben a hét elején az üzl etmenet változatlan gyér volt és a forgalom nem volt kielégítő. Daczára a finomítottgyárak jóval olcsóbb jegyzéseinek és sürgős kinalatainak, a vételkedv korlátolt, mert a vevők maig régebb kitésekkel bírnak és a rossz üzletmenet folytán még ezeket sem tudják lebonyolítani. — Elkelt finomított szesz nagyan 58—58,50 frtg. Vidéki gyárak által 58 frton azonnali és későbbi szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről érkeztek ugyan eladási ajánlatok, de a nagy árigények folytán üzlet nem létesült.

Galiczából kontingens nyersszesz tartályokban őszi szállításra 18 frton kinaltak.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 20.—20,25 forint.

Bécsi jegyzés 20,10—20,50 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 56,50 frt adózott és 20,25 forint adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 14.—frt kiviteli szeszért 90%.

A kivitel e héten elején több tétel finomított szeszt vásárolt, mely Úszkub felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak 25—75 krral olcsóbban jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 58.—58,25 frt, élesztőszesz 58.—58,25 frt, nyersszesz adózva 57.—57,25 frt, nyersszesz adózatlan (exkontingens) 17.—17,75 frt, denaturált szesz 22,50—23.—frt. Kontingens nyersszesz —.—.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyan (en gros) eladott elemleczikkek áraitól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkeztének jelentése 1898. június 11-én.

A hét második fele sablonzerü ismétlése első felének egy áru, mint elért forgalom tekintetében. A zöldség, tejtermékek és gyümölcslelékből álló küldemények kielégítő számban, de csekély dimenzióban érkeznek, míg borjakkal és marhahússal a nagy meleg folytán csak a legközelebbi vidékről lehet a szállítást megkísérteni. Egyedüli nagy tételünket képezte a borvásárra érkezett 146 hl. bor eladása, mely ügyeletet a gyenge vásár folytán csak ma, az utolsó napon sikerült lebonyolítanunk.

Jegyzéseink a következők:
 Borju egészben 50—54 krig, sonka ugy prágai, mint hazai 1,05—1,10 frt, szalámi (téli) 1,60—1,70 frt, nyári 90 kr. kgrja.
 Teavaj 1—1,20 frt, főzővaj 70—85, tehentúró 16—18, tejfel 24—26 kr. kgrja.
 Spárpa 20—70, zöld borsó (hüvelyes) 4—8 krig kgrja, ugorka 2—15, zeller 2—6 krig drbja.
 Cseresznye belföldi 10—18, egres 4—6, földi eper 20—40 kr. kgrja.
 Kacsasóvány 1,40, liba felkővér 4—5 frt párja.
 Tojás (tea) 100 darab 2,50—2,80, közönséges (1440 drb) 27—28 frt.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1898. június 11-én.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 52—56 II. oszt. 46—52, III. oszt. 40—46, eleje I. oszt. 50—52 II. oszt. 40—50, III. oszt. 36—40, borjúhús hátulja I. oszt. 56—60, II. oszt. 52—56, eleje I. oszt. 56—58, II. oszt. 40—56, birkahús hátulja I. oszt. 50—52, II. oszt. 36—50, eleje I. oszt. 42—44, II. oszt. 36—42, bány eleje 1 db 1.—4.—, hátulja —.—, sertésbús magyar

szalonnáva
 lonna nélk
 hus pörkö
 —, szaló
 —, i
 60—80, fű
 —0,90, s
 szalonna s
 zsír hordó
 nyers 1 kg
 —150, kül
 tisztított 9
 Bar
 esirke 0,50
 —, rée
 hizott 5,50
 —0—, se
 0,50—0,75
 —, ka
 réceze hízó
 0—0—0—
 félköv. 1
 1 db 0—
 1 kg.—
 ludzsir 1 k
 Hal
 —1,20, p
 csege 0—
 angolna 0
 pisztráng
 Tej
 lefőzött 0
 tehénvaj 0
 0,60—80—
 0—, II. r
 túró 45—
 thali sajt
 Lisz
 18,0—20,0,
 —14,5. B
 2 —, 3
 Hüv
 rai 22—3
 magyar 13
 nagy 8—
 Toj
 II. oszt. (1
 100 db.—
 Zöl
 13—16, F
 zeller 100
 100 köt. —
 5—10,0,
 fehérrépa
 1,00—2,00
 0,80, kő
 4,20, sárg
 drb 0,20—
 savanyita
 zold papr
 zoldborsó
 15—24, t
 paradicsó
 1 q 12—
 Gyü
 fajkörte —
 való —
 18—25, k
 séges —
 ősz —
 —, s
 szőlő 1
 héju) —
 gesztenye
 nai 100 0
 0,00, czit
 szorus 2
 egres 1 q
 Fű
 30—60,
 ritott) —
 0,45, sejt
 közönség
 0,40—0,5
 pálinka
 Bu
 utca, 18
 jelentése
 községek
 28 zsup
 mányzak
 takarmán
 1600 zsá
 következő
 zsupszain
 takarmán
 száma —
 —, sa
 —, u
 kocsiszár

CSÉPLÉSRE SZÉN

legkitünőbb bel-
földi, osztrai és
porosz minősé-
gek.

••• I-a osztrai kétszer mosott kovácsszén •••

RADNAY KÁROLY-nál Budapest, Váci-körút 80.

kőszén és coaks nagykereskedő.

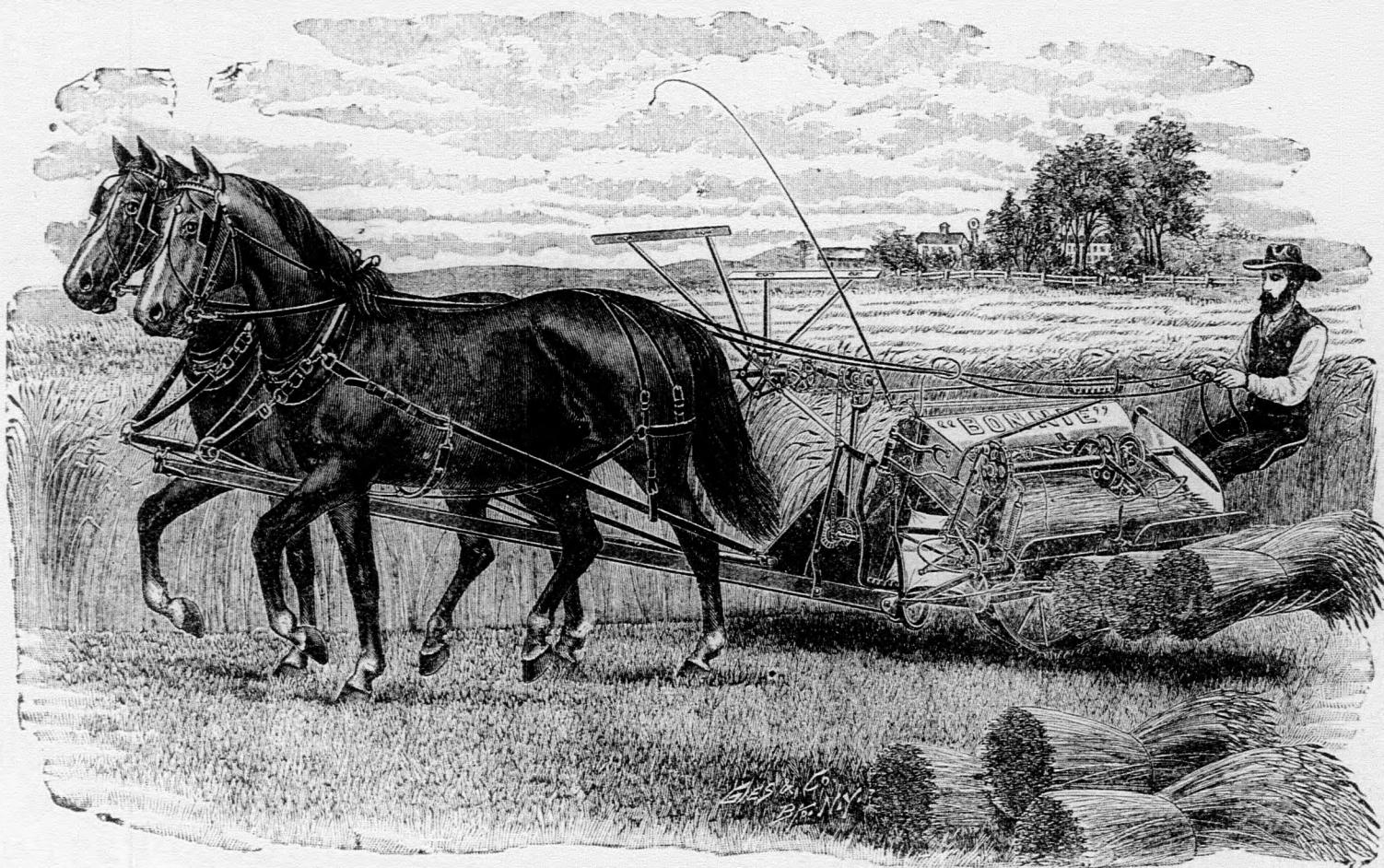
TELEFON 26-27.

5899

Mielőtt fűkaszáló- vagy aratógépekben szükségletét fedezné, minden gazda saját érdekében tekintse meg a

The Johnston Harvester Co.

a világ első amerikai aratógépgyáranak készítményeit, melyekből a **KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELETET** és mintaraktárt Magyarország részére mi birjuk.

Minden gépet megpróbálás, más gyártmányokkal összehasonlítás végett a tisztelt **gazdaközönség rendelkezésére bocsájtjuk.**

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz

gépgyárosok

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Árajánlattal készséggel szolgálunk.

5035. eln. sz. 1898.

Pályázati hirdetés.

Az adai m. kir. földmívelő iskolánál üresedésben álló ösztöndíjas gazdasági segédképzés betöltése iránt ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen alkalmazás évi 500 (ötszáz) forint ösztöndíj, egy butorozott szoba fűtés és világításból álló szabad lakás élvezetével van egybekötve.

Az alkalmazandó ösztöndíjas gazdasági segédnek nőtlen egyéneknek kell lennie s feladatát képezendő, hogy a tanszemélyzet mellett segédkezve az elméleti oktatás helyes módszereit elsajátítván, egyes ismétlések megtartásával is megbizassék, ezenkívül a gazdaság vezetője mellett is alkalmaztatván, az okos mezőgazdasági üzletvitel minden ágával megismerkedjék és a gazdasági szaktárgyakban további tanulmányokat tegyen, hogy így idővel a gazdasági szakban, mint oktatót lehessen alkalmazni.

E végből az ösztöndíjas gazdasági segéd előadási és tanítási képességeiről próbaelőadás tartásával nem különben tudományos készütségéről a részére kiszabott munkaterv figyelembe vételével a kitűzendő időben és módon szóbeli és írásbeli uton számot adni tartozik.

Az ösztöndíjas gazdasági segéd a szokásos szüneteket is ideértve, csak szabadság kieszközlése mellett távozhatik állomásáról.

Az ösztöndíjas alkalmazása rendszerint egy évre a jelen esetben 1899. szeptember hó 30-ig terjed és csak azon esetben hosszabbíthatik meg, ha az illető eredményes működése által a további kiképzetésre érdemesnek bizonyult.

A pályázni szándékozók felhívtnak, hogy a szabályszerű 50 kros bélyegjeggyel ellátott és az alább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványait folyó évi július hó 15-ig a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez czimezve az adai m. kir. földmívelőiskola igazgatóságához nyujtsák be.

A pályázati kérvényekhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. Keresztlevelet.
2. Erkölcsei bizonyítványt.
3. A magyar-óvári gazdasági akadémia vagy valamely gazdasági tanintézet elvégzését igazoló végbizonyítványt vagy annak hiteles másolatát.
4. A ki a gazdasági szaktanulmányok bevégezése után több ideig folytatott gazdasági gyakorlatról, esetleg a sárvári tejgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítványt vagy állatorvosi oklevelet képes felmutatni, általában előnyben részesül.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter. Magy. kir. államvasutak.
13813. III. szám.

Üzletvezetőség Miskolc.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Miskolc állomásán a vendéglői üzletre 1898. évi október hó 1-től számított 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A vendéglőt bérbevenni óhajtok felhívtnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi június hó 25-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e czim alatt:

"Ajánlat a miskolci pályavendéglői bérletére 13813. számhoz" lepecsételt borítékban térítvény mellett nyujtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi június hó 24-én déli 12 óráig bánatpénzképen 1500 forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztük, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre — szabadon választhasson.

Miskolc, 1898. május hó 28-án.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

Az üzletvezetőség.

Pest-Pilis-Solt Kis-Kun-, Bács-Bodrog-, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-, Csongrád-, Csanád-, Torontál-, Tolna-, Szabolcs-, Hont-, Nográd-, Nyitra-, Komárom vármegyék bármely vasutállomására a legolcsóbban és a legkitünőbb minőségben szállít vasuti kocsiakományokban

égetett fehér meszet**Baross Károly földbirtokos,****Pilis-Szántó (Pest vármegye).**

Ügynökök ugyanezen vármegyék területére kerestetnek.

Magyar élelmiszer-szállító r.-t.

Sertésbizományi osztály

BUDAPEST, VII., KEREPESI-UT 20.**SERTÉSKÜLDEMÉNYEK CZIME:**

eladásra: Magyar élelmiszer-szállító részv.-társ. Budapest-Ferencváros. TELEFON. hízalásra: Magyar élelmiszer-szállító részv.-társ. Budapest-Kőbánya.

Sürgönyezim: Consum, Budapest.

Budapest, postabélyeg kelte.

T. cz.

Van szerencsék tisztelettel értesíteni, hogy társaságunk, mely az élelmi cikkek forgalmának emelését tűzte ki célul, üzletkörtét f. évi július hó 1-től a sertésüzletre is kiterjeszti és ezen időponttól kezdve a Budapest-Ferencvárosi consumvásáron valamint Kőbányán

sertések bizományi eladásával

is fog foglalkozni, mely üzletágukat t. ezim szives figyelmébe ajánlani bátorodunk.

A tisztelt gazdaközönség különös figyelmébe ajánljuk továbbá, hogy kőbányai szállásainkat hízalás céljából, sovány sertések elhelyezésére a legelőnyösebb feltételek mellett bocsátjuk rendelkezésre és a beállított sertések teljes gondozását a kihízalási idő leteltéig elvállaljuk.

Társaságunk ezen kívül utmutatással szolgál a legkedvezőbb díjtételek elérhetésére s az esetleg tévesen felszámított többletek visszeresítésénél közbenjár, feladatunkká fogjuk továbbá tenni, a sertésküldemények szállítási határidejét; közvetlen és legrövidebb csatlakozások kihasználása által, a lehetőségig leszállítani és az esetről-esetre tudomásunkra hozott szállítási nehézmények, késedelmek és hiányok orrslása iránt a szükséges lépéseket feljünk érdekében haladéktalanul megtenni.

Fontos feladataink tudatában, vállalatunk vezetésére a sertés bizományi üzlet terén már hosszú éveken át működő és tapasztalt szakembereket nyertünk meg, főtörökvésünk lévén tisztelt megbízóinkat minden tekintetben kielégíteni és azoknak a legmesszebb menő előnyöket nyujtani.

Kérem, hogy szolgálatainkat t. cz. is állandóan igénybe fogja venni, magunkat szives pártfogásába ajánljuk. Teljes tisztelettel

Magyar élelmiszer-szállító részv.-társ. Bujanovics Sándor
elnök.Küszler Henrik
vezérigazgató.

Kérjük t. megbízóinkat, sertés-szállítványaik feladásáról bennünket sürgönyileg értesíteni.

5066. eln.

Pályázati hirdetés.

A hódmező-vásárhelyi magy. kir. földmívelő iskolánál üresedésben álló ösztöndíjas

gazdasági segédképzés alkalmazás betöltése

iránt ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás évi 500 (ötszáz) forint ösztöndíjból és egy butorozott szobából, fűtés, világításból álló szabad lakás élvezetével van egybekötve.

Az alkalmazandó ösztöndíjas gazdasági segédnek nőtlen egyéneknek kell lennie s feladatát képezendő, hogy az iskola tanszemélyzete mellett segédkezve, az elméleti oktatás helyes módszereit elsajátítván, egyes mellékanyagok tanításával is megbizassék, ezenkívül a gazdaság vitelével minden ágával megismerkedjék és a gazdasági szaktárgyakban további tanulmányokat tegyen, hogy idővel a gazdasági szakoktatásnál lehessen alkalmazva.

E végből az ösztöndíjas gazdasági segéd előadási és tanítási képességeiről próbaelőadás tartásával, nemkülönben tudományos készütségéről a részére kiszabott munkaterv figyelembe vételével a kitűzendő időben és módon, szóbeli és írásbeli uton, számot adni tartozik.

Az ösztöndíjas gazdasági segéd a szokásos szüneteket is ide értve, csak szabadság kieszközlése mellett távozhatik állomásáról.

Az ösztöndíjas alkalmazása 1899. évi szeptember hó 30-ig terjed és csak azon esetben hosszabbíthatik meg, ha az illető eredményes működése által a további kiképzetésre érdemesnek bizonyul.

A pályázni szándékozók felhívtnak, hogy a szabályszerű 50 kros bélyegjeggyel ellátott és az alább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványait 1898. évi június hó 25-ig a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez czimezve, a hódmező-vásárhelyi m. kir. földmívelőiskola igazgatóságához nyujtsák be.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. Keresztlevelet,
2. Erkölcsei bizonyítványt,
3. A magyar-óvári gazdasági akadémia, vagy valamely más m. kir. gazdasági tanintézet elvégzését igazoló végbizonyítványt, vagy annak hiteles másolatát.

A ki a gazdasági szaktanulmányok bevégezése után több ideig folytatott gazdasági gyakorlatról, esetleg a sárvári tejgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítványt vagy állatorvosi oklevelet képes felmutatni, általában előnyben részesül.

Budapecsten, 1898. évi május hó 26-án.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

2520 A szám.

HIRDETMÉNY.

Az alább megnevezett állomásokban elhelyezett es. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédsapatok élelemszükségeit közös biztosítása iránt.

A T Á R G Y A L Á S T A R T A T I K																							
mely napon	mely állomáson	mely állomáson	mely állomáson	mely állomáson	mely állomáson	A következő katonai élelem-szükségekre nézve										Bánatpénz		Kézvénylelési határidő					
						naponként		naponként		naponként		naponként		naponként		naponként		naponként		naponként		naponként	
						kenyer	zab	széna	szalma	széna	szalma	széna	szalma	széna	szalma	széna	szalma	széna	szalma	széna	szalma	széna	szalma
1898. évi július hó 4-én délelőtti 10 órakor	A cs. és k. hadtest hadbiztonságát Pozsonyban	Pozsony	—	es. és k. hadsereg	424	133	48	606	48	340	46	149	370	—	—	—	—	—	—	—			
		Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Pozsony	—	—	m. kir. honvédség	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Nagy-Kanizsa	Kis-Kanizsa vagy Lazsna	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Köszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Nagy-Kanizsa	—	m. kir. honvédség	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
		Köszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
1898. évi július hó 7-én délelőtti 10 órakor	A cs. és k. élelmezési raktárnál Pozsonyban	Pozsony	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Pozsony	—	—	m. kir. honvédség	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Nagy-Kanizsa	Kis-Kanizsa vagy Lazsna	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Köszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Nagy-Kanizsa	—	m. kir. honvédség	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Köszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Mint fent	Minden fentemlített állomáson	Pozsony	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Pozsony	—	—	m. kir. honvédség	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Sopron	—	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Nagy-Kanizsa	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Minden fentemlített állomáson	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Minden fentemlített állomáson	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Minden fentemlített állomáson	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
		Minden fentemlített állomáson	—	es. és k. hadsereg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

ÉSZREVÉTEL. A) A cs. és kir. hadsereg katonai közigazgatása határozottan fentartja magának a netán rendelkezésre álló saját készleteit a szerződési időszakon át használatba vétetni.

B) Minden állomáson köteles a bérlő a takarmányadag javítása által a folyó szükséglet és azontúl tartandó negyedrészt ellen eredő többletet az elfogadott ártól kiszolgáltatni.

C) Az alomszalma 1/4 részének zsupszalmából kell állania.

D) Az ajánlatban határozottan kitéendő a **fa neme** pl. cserfa, bükkfa stb. és a **hasábok hossza**, azután vajon **usztatott vagy usztatlan-e**; a kőszénnél pedig a telep és bánya megnevezendő. Sopron, Szombathely és Nagy-Kanizsa állomások részére „Wies”-i kőszénre (a „Schönegg”-i, „Brunni”-i és „Steiregg”-i aknákból), továbbá „Brennberg”-i kőszénre, ezenkívül a Nagy-Kanizsai állomás részére „Trifail”-i kőszénre is teendő ajánlatok.

E) Pozsonyban és Sopronban a vállalkozó köteles az elfogadott ártól a meghatározott időn át egy esetleg összpontosító lovas-hadosztály vagy gyalogezred és pedig gyalog vagy lovas dandárban vagy pedig egy gyalog-hadosztályban tartandó gyakorlatok számára szükséges többletet kiszolgáltatni. A nagy-kanizsai állomáson az 5. számú lősorozási bizottság szükséglete, mely előre meg nem határozható és a hirdetményben csak általánosan felvételelt, a vállalkozó által az elfogadott ártól beszámítandó.

F) A bérlő köteles zabraktárában a próbarostálására teljesen alkalmas és jó állapotban levő szőröstát tartani.

G) A katonakenyér tiszta rozslisztből, 1400 grammos cipóban készítenendő és a csapatoknak átadandó. A katonakenyérhez a süto liszt egy méterázsájára, azaz 101 drb, 1400 grammos kenyérhez a helyben szokásos minőségű sóból 1 kilogramm keverendő. A kenyércipó 1600 grammal mérendő ki tésztában, és 1400 grammal kiszítenendő.

H) A mozgósítás esetére vonatkozó külön határozványok szállítási feltételek füzete XXIV. cikkében foglaltak.

I) A Soproni honvéd-főreáliskola legénységi állománya részére szükséges kenyér és a lóállománya részére szükséges lótap, széna, alomszalma és zab valamint az agyszalma szükségletét a vállalat nyertes a szerződés szerinti ártól szállítani köteles.

1. A császári és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédsapatok fent kimutatott élelmi szükségleteinek közös biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni.

2. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jó-hitelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalatképeseknek és megbízhatónak ismert vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egyetl által kiállított bizonyítványval igazolni tartozik. — Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintelbe nem vétetnek. — A bizonyítványokban igazolandó vállalatképesség iránya és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve. Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a kiállító kamara vagy egyesület által, a tárgyalást megelőző napig mint „bizalmas és sürgős” a tárgyaló bizottságoknak beküldendő. Az elkészítés követelményeit minden körülmények között a fél viseli.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett, 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzekkel együtt az illető állomás szükségleteinek tárgyalására kitűzött napon legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniük, későbbben érkező vagy tavrati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintelbe.

4. Ha valamely ajánlatban a számmal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írt ár fog helyesnek tekintetni.

5. A részletesebb feltételek a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségleteire nézve Pozsonyban és Sopronban 1898. évi június hó 1-én, és a m. kir. honvédsapatok szükségleteire nézve Pozsonyban 1898. évi május hó 12-én és Székesfehérváron folyó évi június hó 1-én, keltezett két-két összehangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltaknak, és a pozsonyi, valamint a soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál és a honvédséget illetőleg a m. kir. pozsonyi IV-ik és székesfehérvári V-ik honvéd kerületi parancsnokságnál, valamint a fent idézett állomásokon levő honvédfőnököknél és csapatoknál naponta délelőtti 9 óráig betekintheők. Különben az előirt feltételek füzete a cs. és kir. élelmezési raktárnál (árkuszárért) mindenki által megkapható. A m. kir. honvédség részére való szállításokról szóló nyomtatott feltételek füzete az összes honvédkerületi, gyalog-ezred vagy zászlóalj-, valamint huszárezred vagy osztály-parancsnokságoknál, füzetenként 7 krajczárért megvehető.

6. A községek bánatpénz vagy óvadék letételel fel vannak mentve. Termelők és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve. Termelők, mezőgazdasági egyesületek és termelők ajánlati, a kenyér szállítását illetőleg a sütőiparosok is egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

7. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintelbe, ha azok a cs. és kir. hadsereg szükségleteit, illetőleg a feltételek füzete XVII-ik, a m. kir. honvédség szükségleteit illetőleg a szállítási feltételek füzete XV-ik cikkelyében meghatározott kereten belül vétetnek és ha együtt véve az egyminkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. Nem egynemű cikkelnél az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kitüntetendő.

8. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie, és köteles a szállító az agyszalmát, tűzifát vagy kőszént a szállítási feltételek füzete X-ik cikkelye értelmében, úgy a cs. és kir. hadsereg valamint m. kir. honvédsapatoknak a laktanyákba, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségekbe megtérítés nélkül elfuvarozni.

Ha a szállító erre vállalkozni nem akar, ennek ajánlatában — az esetleg külön igényelt fuvardíjak kitüntetése mellett — határozott kifejezést kell adnia, mert ellenesethen az vélelmezhető, hogy a fuvardíj a felajánlott szállítási árban már befoglalatik, külön fuvardíjra igényt nem támaszthat.

Az élelemszükségelemeknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletei iránt előkészített feltételek füzete XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglalatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkelnél szállítását elnyerte, előnyben részesül.

9. Azon ajánlattevő, ki közös állomásokon való terményszükségelemek szállítására csak olyképen is tett ajánlatot, hogy N. állomás szükségleteinek szállítását elfuvarozza a nélkül, hogy ajánlatában határozottan kiemelte volna, hogy a közös had-

ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzekkel együtt az illető állomás szükségleteinek tárgyalására kitűzött napon legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniük, későbbben érkező vagy tavrati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintelbe.

4. Ha valamely ajánlatban a számmal és betűkkel írt ár között eltérés mutatkozik, akkor a betűkkel írt ár fog helyesnek tekintetni.

5. A részletesebb feltételek a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségleteire nézve Pozsonyban és Sopronban 1898. évi június hó 1-én, és a m. kir. honvédsapatok szükségleteire nézve Pozsonyban 1898. évi május hó 12-én és Székesfehérváron folyó évi június hó 1-én, keltezett két-két összehangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltaknak, és a pozsonyi, valamint a soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál és a honvédséget illetőleg a m. kir. pozsonyi IV-ik és székesfehérvári V-ik honvéd kerületi parancsnokságnál, valamint a fent idézett állomásokon levő honvédfőnököknél és csapatoknál naponta délelőtti 9 óráig betekintheők. Különben az előirt feltételek füzete a cs. és kir. élelmezési raktárnál (árkuszárért) mindenki által megkapható. A m. kir. honvédség részére való szállításokról szóló nyomtatott feltételek füzete az összes honvédkerületi, gyalog-ezred vagy zászlóalj-, valamint huszárezred vagy osztály-parancsnokságoknál, füzetenként 7 krajczárért megvehető.

6. A községek bánatpénz vagy óvadék letételel fel vannak mentve. Termelők és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve. Termelők, mezőgazdasági egyesületek és termelők ajánlati, a kenyér szállítását illetőleg a sütőiparosok is egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

7. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintelbe, ha azok a cs. és kir. hadsereg szükségleteit, illetőleg a feltételek füzete XVII-ik, a m. kir. honvédség szükségleteit illetőleg a szállítási feltételek füzete XV-ik cikkelyében meghatározott kereten belül vétetnek és ha együtt véve az egyminkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. Nem egynemű cikkelnél az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kitüntetendő.

8. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie, és köteles a szállító az agyszalmát, tűzifát vagy kőszént a szállítási feltételek füzete X-ik cikkelye értelmében, úgy a cs. és kir. hadsereg valamint m. kir. honvédsapatoknak a laktanyákba, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségekbe megtérítés nélkül elfuvarozni.

Ha a szállító erre vállalkozni nem akar, ennek ajánlatában — az esetleg külön igényelt fuvardíjak kitüntetése mellett — határozott kifejezést kell adnia, mert ellenesethen az vélelmezhető, hogy a fuvardíj a felajánlott szállítási árban már befoglalatik, külön fuvardíjra igényt nem támaszthat.

Az élelemszükségelemeknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletei iránt előkészített feltételek füzete XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglalatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkelnél szállítását elnyerte, előnyben részesül.

9. Azon ajánlattevő, ki közös állomásokon való terményszükségelemek szállítására csak olyképen is tett ajánlatot, hogy N. állomás szükségleteinek szállítását elfuvarozza a nélkül, hogy ajánlatában határozottan kiemelte volna, hogy a közös had-

sereg és szemben határozta elfogadta vőnek é latnak e szükségé hadbizto

50 kros bélyeg En a

1898. év

1898. évi június hó 1-én délelőtti 10 órakor

és a m. részletev elismerv szesen

százalék resetem

vetem m

2520. B.

Mindazon

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

1898. évi július hó 4-én, d. e. 10 órakor

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.
Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Igazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.
Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.
Igazgatói tagok: ANDRÁSSY GÉZA gróf., BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint úgy a tűz- mint a jégbiztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönység évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felel teljes melegegedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjával tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló

jégbiztosításokat

és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% **díj-engedményt** ad, mely a díjból évről évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

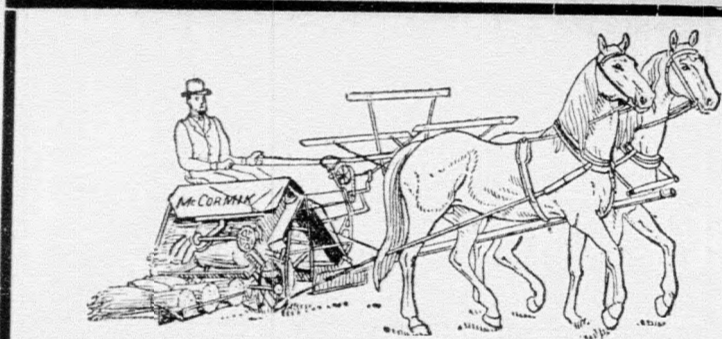
Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 5024

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

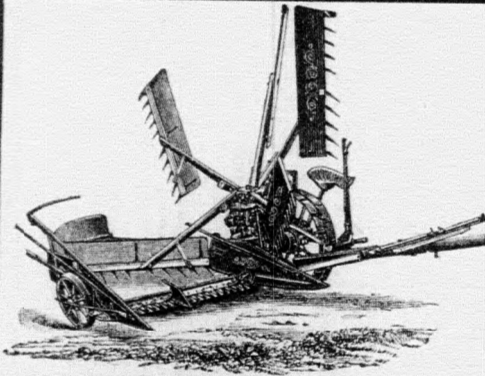

Mc CORMICK ARATÓ GÉPEK

a legjobbak a világon, kévekötek és marokrakók;

Mc Cormick fűkaszalók, eredeti amerikai készülő készülékek, szénagereblyék és szénaforgatók legújányosabban beszerelhetők;

MÜLLER és WEISZ cégénél 5446
BUDAPESTEN, VI., Gyár-utca 66. sz.

ALBION fűkaszaló gépek, ALBION marokrakó aratógépek,

HARRISON Mc. GREGOR & Co.
angol gépgyárából,

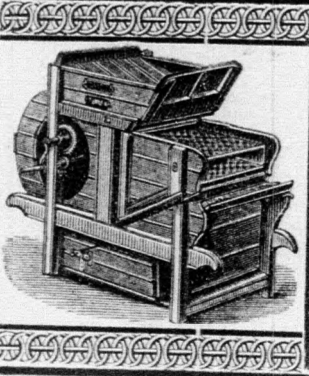
melyek az összes hazai versenyeken kiténtetésben részesültek, legutóbb a turkevei gépversenyen **arany éremmel** díjaztattak, kaphatók

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál,

Budapest, V., Külső Váczi-ut 46. szám. 5406

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legújabb szerkezetű
szabadalmazott terményrosta

többszörösen első kiténtetést nyertek és minden gazdaságban a legjobbak elősmerve.
Legolcsóbb árak.

Az eddig látottakat felülmulja úgy munka, minősége, mint egyszerű szerkezetében.

Kalmár Zsigmond, Turkeve. cs. és kir. szabad. különleges terményrosta gyára

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FONTOS földbirtokosok, gazdák és raktárállalatok stb.-nek.

Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem ponyvákat,

ajánl igen csekély kölcsön-díj mellett 96 mtr. és 48 mtr. nagyságu telített kazalok, vasuti waggonok és más mezoi termékek betakarására, továbbá 12 mtr. nagyságu behordáshoz alkalmas szekérponyvákat, miáltal saját ponyvának beszerzése megtakaríttatik.

Ugyazintén **zsákok is kölcsönöztetnek** igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szereshetők be új és használt kátrányos és **telített ponyvák**, valamint **szekérponyvák** 3.10 kr. **zsákok** minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik. 5162

NAGEL ADOLF, BUDAPEST,
V., Arany János-utca 12.

mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvényekről, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Yorkshire tenyész sertéseket
(nagy fehér fajta)

a többszörösen kiténtett tenyésznyájából ugyazinté fajtisza simmenthali tenyészibikákat, emdeni ludakat, Pecking kacákat, Plymouth Rock tyukokat mindenkor jutányosan elad

Gutsverwaltung Freiling,
Post Horsching, Ober-Österr. 5923

Gazd. kötélárúk. ZSÁKOK, PONYVÁK,

zsinegek, hevederek, tömlők, fehér ruhaterítők.

Tornaszerek, függőágyak és mindennemű hálók ipartelepe.

SEFFER ANTAL Budapest,
IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.

Valódi angol **LAWN-TENNIS** gyári raktára. Gondos kiszolgálást. Vidékre árjegyzék szerint.

URADALMAK,

5963 valamint

nagybirtokosok.

20.000 frtot meghaladó összegekben igen előnyös feltételek mellett

— kaphatnak — **törlesztéses kölcsönt**

második helyre.

Levelek, a melyekben megemlítve legyen, hogy mely intézettől, mely feltételek mellett, mily összegű kölcsön van első helyen bekebelezve, „Káptalani pénz” czimen e lap kiadóhivatalába intézendők. Ügynökök kizárva.

mindaz
jeligés
kat kiá
dik, (3
mét
hogy
iratok
mert az
segetne
latok m
gel látá
adóhiva
ségén
Egy
sek k
tudatj
kal, ha
lunk
sel ne
az üre
lások
nyilván
küldje
megfele
előlege
lett. I

BETÖL

Irnok, n
könyvtel
börgazda
pérsó ket
máslatás
„F.” jelig
talba küld
minőségbe
ba működ
sülnek.

Ti
börgazda
lás azonn
betöltet
ványait
folyamod
küldjék
Tisza-Lu

V
ki a vitéz
mennyire
lehetetlen
lemmel és
kezik, alk
a méhész
részesül
tokkal
adának
a kívánt
a kiadóh
czimre ki

(nőtlen)
belsőpérs
irodai tes
fizetés 20
latok biz
kal Duka
per Vác

gazdaság
azonnal
mazás 40
teh n ter
latal bíró
solattal
számartó
u. p. Bih

ÁLLÁS

35 éves, n
nemzeti,
beszélő, 2
nős, gyer
évi nagyol
szerzett p
ezer hold
tisztá állás
v. október
nyok szer
hivatalban

szakskola
nemzeti,
beszélő, 2
nős, gyer
évi nagyol
szerzett p
ezer hold
tisztá állás
v. október
nyok szer
hivatalban

Hirdetési ár 15 szög 20 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csim megőrződik és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és azok hirdetésnyi vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Kérjük
mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatukat kiadóhivatalunkba küldik, (jellegű hirdetés címét nem közölhetjük), hogy azokhoz eredeti okiratokat ne csatoljanak, mert azokért semmi felelősséget nem vállalunk. Az ajánlatok megfelelő levélbélyeggel látandók el, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbítja.

Együttal félreértések kikerülése végett tudjuk t. olvasóinkkal, hogy kiadóhivatalunk állás közvetítésével nem foglalkozik s az üresedésben levő állásokat sem tartjuk nyilván, csakis a beküldött hirdetések közöljük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beküldése mellett. A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági
Irnok, nőtlen, ki a gazdasági könyvtelben jártas, egy nagy bérzadásban azonnali belépésre kerestetik. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok „F.” jellegű alatt a kiadóhivatalba küldendők. Kik hasonló minőségben már más úradalomba működtek, előnyben részesülnek. 5960

Tisza-Luczi
bérzadásban egy ispani állás azonnal, esetleg július 1-én betöltendő, pályázók bizonyítványai másolatával ellátott folyamodványukat alant címre küldjék be. Gósz és Schwart, Tisza-Lucz, Zemplén. 5945

Vinczellér,
ki a vinczellér-iskolát jó eredménnyel végezte, új szőlők telepítésére körül kelő szakértelmelemmel és tapasztalattal rendelkezik, alkalmazást keres. A kiadóhivatalba küldendők. 5973

Irnok
(nőtlen) kerestetik azonnali belépésre, ki a könyvtel és irodai teendőket járta. Évi fizetés 200 frt s elhatárolt. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal Duka gazdasági irodának küldjék, u. p. Bihar-Félegyháza. 5951

Gyapolyi
gazdaságban kutasári állás azonnal betöltendő. Járuléka 400 frt. konvenció és tehén tartás. Több évi gyakorlati bírók, bizonyítvány másolatokkal felszerelt ajánlatokat számtartói hivatalnak küldjék, u. p. Bihar-Félegyháza. 5977

ÁLLÁST KERESŐK.

Kezelőtiszt,
35 éves, nős, román, katb., felsőbb gazdasági tanintézetet végzett, tíz év óta egy bolterjesen kezelt úradalomban mint önálló tiszt működik, szeszgyárt és egy nagy tehenészetet kezel, a mező- és erdőgazdaság minden ágában, a gazdasági könyvtelben jártas, még ma is felmondatlan állásban van, családi viszonyai miatt állást óhajt változtatni. Ajánlatokat „L. 12.” jegy alatt kér a kiadóhivatalban. 5780

Gazdasági
szakiskolát végzett, magyarul, németül, románul és szerbül beszélő, 28 éves, román, katb., 10 évi nagyobb bérzadásokban szerzett praxissal, két v. három ezer holdas birtokon kezelőtiszt állást keres szeptember v. október 1-ére. Fizetési igények szerények. Czim a kiadóhivatalban. 5948

Jó családból
való szorgalmas, fiatal, özevgy nő, teljesen megbízható, óhajtaná a vidékre házvezetőnőnek, gazdaságszónak állandóan alkalmaztatni. A háztartást, baromfitenyésztést tökéletesen érti, igen jó bizonyítványai vannak. Szíves megkeresések a kiadóhivatalban megduhadó címre kéretnek. 5940

Segéd-tisztnek
ajánlatok adal földmívelő-iskolát végzett, gyakorlati bíró 25 éves nőtlen, hadmentes egyén, beszél magyarul és szerbül; állást bármikor elfogadhatja. Czim Sztáklits Radivoj, Ó-Becse. 5943

Okleveles
gépész, ki már többször cséplést, a kovacs munkát érti, cséplés és javításra ajánlatok. Czim a kiadóhivatalban. 5982

Keszthelyi
gazdasági tanintézetet végzett, római katolikus vallású, intelligens fiatal ember, egy évi gyakorlattal, július 1-ére nagyobb úradalomban irnoki állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5966

Egy
intelligens családból származó, román, katb. vallású, 27 éves, nőtlen fiatal ember, egy elméletileg mint gyakorlatilag képzett, katona kötelezettségének a tovasságnál eleget tett, 6 évi praxissal, melyet első rendű úradalomban szerzett, ispani állást keres, lehetőleg alföldi gazdaságban. Jelenleg is egy gróf úradalomban mint irnok van alkalmazva. Czim a kiadóhivatalban. 5966

Gazdatiszt,
alkalmazást keres. Képzett, görög, ispani, gyakorlati irnok s magyarságtól kiemelt okmányai vannak. Czim a kiadóhivatalban. 5968

Felmondatlan
állású, izr. gazdasági elnök, nyolc évi gyakorlattal, nős, hétéves végett ispani állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5970

Egy
a földmívelő-iskolát jeles sikerrel végzett, 32 éves, nős, gyermektelen egyén, gazdaságban ispani vagy hasonló állást keres szerény feltételek mellett, állását július 15-én elfogadhatja. Czim megduhadó a kiadóhivatalban. 5976

Gépész,
géplakatos, mindennemű gazdasági gép javítása s kezelése mellett teljes felkészültséggel, alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5978

Szőlőkezelői
Állást keres azonnali belépésre egy vinczellér-kezelőt jó sikerrel végzett, 27 éves, nőtlen, hadmentes egyén, kinek 2 1/2 évi gyakorlata van s a szőlőkezelés, kértészet, méhészet és a mezőgazdaság minden ágában teljes jártassággal bír. Czim a kiadóhivatalban. 5979

Három
havi alkalmazást keres gazdasági iskolát végzett 19 éves gyakorlati bíró fiatal ember, mint kisegítő azonnali belépésre. Czim „K. A.” Komárom-Szemere, posterestante. 5985

Szj. és kocsiyártó
kártyos és festései munkák mestere, külföldi és magyar első rangú gyárakból kitűnő bizonyítványokkal, több nyelven beszélő, jó irással, nős, gyermektelen egyén, hozzá illő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5994

Földmívelő
iskolát végzett, vizsgázott gépész, mind a két szakból több évi gyakorlattal, beszél magyarul, tótul, 32 éves, nős, gazdaságban állást keres, egy kisebb gazdaság önálló vezetését is elfogadja, esetleg göcsényi kezelőt is. Czim a kiadóhivatalban. 5903

ÁLLATOK.
A
sárospataki hercegi úradalomban néhány pár páva eladó; a venni szándékozik bővebb értesítést nyerhetnek az uradalmi igazgatóságnál, Sárospatakon. 5975

Innhali
tisztavérű, a gödöllői korona uradalomból beszerzett 2 éves számfelvető bika eladó, Sőregi gazdaság, u. p. Tápió-Szele. 5969

Telivér
berkeslőr sertés, öreg és fiatal 20 db. eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5967

Eladó
20-25 db 1-1 1/2 éves prima vöröstarika tinó, ára dbonként 85 frt. Henrik Ignác Szalónak, Vasmező. 5989

Igen szép, válogatott vöröstarika simmenthali jellegű 1-2, (3) éves 5488

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER
Kis-Czelli kereskedők.
Megrendelések elfogadásáért bármikor is egyeztetnek.

VEGYESÉK.
Birtok
bérbe esetleg eladó Abauj-Tornamegye termékeny völgyében, esetleg instructióval együtt. Belsőleg kivül áll 288 1/2 hold szántóföld, 78 h. rét, 30 1/2 h. legelő, 203 h. erdő és 9 h. szőlőhegyből. Czim a kiadóhivatalban. 5928

Eladó
egy kis birtok, kis-körösi állomástól egy óra távolságban, veteményes, fundus instructussal, szőlőteleknek nagyon alkalmas. Bővebbet Preisch József Király-utca 7. 5843

Vízhatlan
takaró kölesön-ponyvák
minden nagyságban a legolcsóbb kölcsöntől, új és egyszer használt vízhatlan ponyvák, új és használt mindennemű terményzárók igen jutányos árban, repceponyvákat dbonként 2 frt 80 krtól feljebb, kaphatók

KOHN és STEIN
szék- és ponyvagyári raktárban
BUDAPEST, V. Béla-utca 5.

Ezer hold föld
1 évre 6 frt 50 krtól bérbeadó, 700 hold szántó, a többi legelő, 30 hold dohánytermelés, épületekkel teljesen ellátva, vasúti állomás 2 kilométerrel. Őszszel átvehető. Czim a kiadóhivatalban. 5941

Olecsó birtok
sűrűnösen eladó, gazdag Nyitra-völgyben, kevés kőszénnyel, 108 hold föld, 13 rét, 130 tölgy-erdő, 100 legelő, feltérhető, 3 kert, összesen 354. Félóra vasúttól. Ára 28 ezer. Czim a kiadóhivatalban. 5942

Sajtygyártáshoz
keresek Felső-Magyarország vagy az alföld részére
tejet
bérbe, legkevesebb 100 tehéntől, egy vagy több uradalomból, melyeknek nem szabad egymástól távol lenni. Hegyes vidék előnyben részesül. Ajánlatok a naponta szállítandó tejmenyiség megjelölésével „Tej” alatt Goldberger A. V. hirdetési irodájához Budapest, IV., Váci-utca 9. kéretnek. 5972

Magyar királyi államvasutak
83408/CIV-98.
Hirdetmény.
(II. pótlék életbeléptetése a magy. kir. államvasutak helyi személy és podgyász díjszabásához.)

Magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint, az 1896. évi március hó 14-ől érvényes helyi személy és podgyász díjszabásához f. é. június hó 15-én a II. pótlék fog életbe lépni, mely különféle díjszabási módosításokon kívül a mezei és szőlő munkások menedij kedvezményére vonatkozó határozmányok módosítását is tartalmazza. Ezen pótlék a magy. kir. államvasutak-díjszabás-elárutó irodájában (Csengery-utca 33.) 10 krtól kapható.
Budapest, 1898. máj. 30.

Igazgatóság.
Repce, árpa és buza aratásra

szabadalmazott KEVESEPORTIO
KÖTELEK
BELLAN MATYÁS
BÁCS-CSEBEN
PROSPERUS INYENYER-BERMENTE

Sok évi tartósságuk és más előnyük miatt olecsóbbak a szalma-köteleknél, mit számtalan uradalom és gazda elismerő levelekben bizonyít.

Birtokbérlet
4000 holdas birtok buzatermő földekkel, a vasúthoz közel, kedvező feltételek mellett, kérméssel azonnal, vagy tornás pékült aratás után bérbeadó. Esellek reflektánsok ebből 1000 vagy 2000 holdat is kaphatnak. Közlelbi direkt reflektánsok „Dunántul” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 5858e

Biharmegyei birtok
950 szántóföld, 250 legelő és kaszáló holdankint öt forintot bérbeadó.
Felvilágosítást ad KORNIS BENŐ Budapest, Méréleg-u. H.

Ház
vagy birtok inspektorai állást keres kauzióképes, nyugalmazott kir. járásbíró. Legjobb referenciákkal bír. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába kéretnek „2000” jelleg alatt. 5972

Olecsón
eladó: kővekövek beszerzése miatt majdnem teljesen új Deering marokrakó és egy jó karban levő Wood marokrakó aratógép. Czim a kiadóhivatalban. 5971

A legjobb vizhatlan takaróponyvak
kazlak és cséplőgépek, repceponyvak és mindennemű terményzárók a legjutányosabban szerethetők
FISCHER J.
szék- és ponyvagyári raktárban
Budapest, Nagykorona-u. 18. Ugyanott
Vízhatlan takaróponyvak igen mérsékelt díj mellett kölcsönbe is kaphatók.

S löcrejű
gőzcseplőgárgitúra régi, de még használható karban olecsón eladó. Bővebbet Roth Árpád újánál, Nagy-Saló, Barsamegye. 5964

A magyar gazdatisztok és erdőtisztok országos egyesülete ajánlja a f. cz. földbírók és bérlő uraknak állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjai elhelyezésére. Az ez ügyben való fölvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdőtisztel foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, és özevgyi díjra, mezőgazdasági, erdőtisztel és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legolcsóbb díjtelekkel, mert nem nyereszkeresésre alakult vállalat. Kiváratra alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Budapest, IX. ker., Köztelek Utját 25. sz. alatt.

MEGJELENT
a „Köztelek Zsebnaptár” és „Köztelek Évkönyv”
1898-ik évre.
Szerkesztik és kiadják:
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai. Az Évkönyv bővített tartalommal, a tavalyinál nagyobb terjedelemben. Főrubelből 32,000 gazda és gazdatiszt pontos címével jelent meg.
A két könyv előfizetési ára a „Köztelek” előfizetői részére 2 frt 20 kr. postadíjjal együtt. A két könyv csak együttesen rendelhető meg külön-külön nem kapható. Bolti ára 2 forint 50 krajczár.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, Utját 25.

Megvételre
kerestetik circa 1 km. használt mezei vasúti sín. Hol, nyomondja a kiadóhivatal. 5980

HALDEK

magkereskedése
Budapest, Károly-körút 9.
vásárol
nyári repcét,
mustár magot,
szt.-Iván rozstot,
csomos ebirt,
bibor heremagot,
baltaczim magot.

M. kir. államvasutak.
77623/98. szám.

Hirdetmény.
Osztrák-magyar vasúti kötelek.
Rózsahegy-fonógyár állomás fétvétele a díjszabásokba.

A cs. kir. szab. Kassa-Oderbergi vasútnak a gyors- és teheráruforgalomra — marhaszállítmányok kivételével — újonnan megnyitott Rózsahegy-fonógyár állomásának az osztrák magyar vasúti kötelek díjszabás II. rész, 3. füzetében, II. rész, 2. füzetében illetőleg az ehhez kiadott függelékben továbbá a köreg- és cserháj valamint a C. osztályba és 2. külön díjszabásba tartozó fának közvetlen szállítására érvényes kivételes díjszabásban végül a II. rész, 1. füzetében tartozó 1897. évi függelékben foglalt osztrák állomásokkal való forgalmában addig is, míg ezen új állomás a felsorolt díjszabásokba föl fog vétetni a Rózsahegy állomásra érvényes díjtelek és kilométertávolságok alkalmazatának.
Budapest, 1898. május hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a többi részes vasutak nevében is. (Utányomat nem díjaztatik.)

Törleszt. kölesön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 év közti időre készpénzben. Birtokok felmondhat bármikor pénzüstét nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonváltás 14 nap alatt. Konvertálás bétleg- és illetékmentes. Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis a telek-könyvi kivonat, katasteri. Czim:
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körút 39.
Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van

Gőzmivelés.

Nagyobb területek szántását gézekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.
gőzsántási vállalkozó

Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld.

A szőlő és gyümölcsfák permetezésére, franciaországi tapasztalatok szerint a

részszappan

bizonyult a leghatásosabb s viszonylag a legolcsóbb szernek. (Lásd Mezey Gyula gazd. akad. tanár úr ismertetését a „Köztelek“ mult évi 58-ik számában.)

100 liter részszappan-habarékot, melegítés segélyével a vizen kívül $\frac{1}{2}$ klg. rézgáliczból és 1 klg. gyantaszappanból; hideg uton pedig 2 csomag gyantalisztes kecskeméti porból és $\frac{1}{2}$ klg. mészből lehet előállítani. Egy csomag gyantalisztes kecskeméti pornak az ára 25 kr., a súlya 85 gramm, s tartalmaz 250 gramm gyantalisztes és 600 gramm kecskeméti port. Ezen anyagok a részszappan elkészítése és alkalmazására vonatkozó utasítással együtt

MAYERFI ZOLTÁNTÓL Kecskeméten

szerezhetők be.

5788

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15–20% citrátban oldható foszforsavtartalommal és 85–100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatású az összes gabonaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre. **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya** tekintettel hatásának tartósságára, felülmulja az összes szuperfoszfátokat. A citrátban oldható foszforsav-tartalomért **szavatosságot** vállalunk, neteláni hiányt megtérítünk. Árjajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk.

A csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérképviselősége a magyar korona orsz. területén

KALMÁR VILMOS, BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 34. szám.

Martellin a legfinomabb dohánynemesítő trágya kizárólagos eladása.

Gazdasági

irrok kerestetik

az angol osztrák bank rózsamajori gazdaságában (csajkás kerület Csurog és Zsabya mellett) azonnali belépésre.

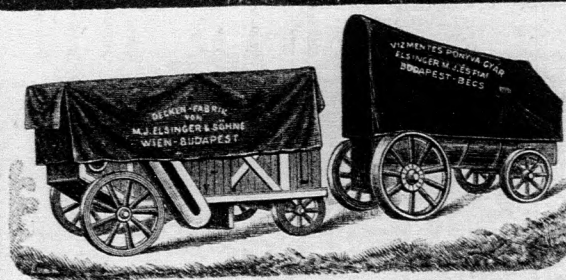
Kivántatik némi szakértelem, továbbá a magyar, német és ha lehet a szerb nyelv tudása, a két előbbi írásban is.

Főkövetelés jó jellem és nagyon szépírás. Csakis másolatokkal ellátott magyar és német nyelvben szerkesztett ajánlatok intézendők

Háy Sámuel igazgató urhoz

UJVIDÉKRE.

5946

Cs. kir. szab.

Vizmentes

szövet-gyár

legnagyobb és legrégebbi az országban.

ALAPITTATOTT 1831.
16 kitüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, TELFS, BÉCS,

V. Mária Valéria-utca 10. (Tirol.) I. Volksgarteng. 1.

Vizmentes takarók (ponyvák)

kazalok, gépek, kocsik és vasuti kocsikra, olcsóbb és legjobb, elpusztíthatatlan minőségben, továbbá

Repce-ponyvák, maggyűjtő-ponyvák, kender-tömlők, esőköpenyek és öltönyök kautschukkal és anélkül.

Gabona és lisztes zsákok, legjobb és legolcsóbb Tüzi és itatóvedrek. Sátrak. Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Leggyorsabb kiszolgálás.

Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan **ELSINGER gyártmányt** kérni.

GŐZEKÉK

BURRELL RENDSZER

KÖZVETLEN ERŐÁTVITEL

miután fogaskerekek nincsenek, tehát erőmegtakarítás és fokozottabb munkaképesség. Valamennyi létező Compound rendszer legegyszerűbbje, az alkatrészek csaknem felére leszállítva. Legkisebb szénfogyasztás. Kevés javítás.

Göz-utihengerezők.

Bizonyítványok és kimerítő leírások rendelkezésre állnak.

Meissner & Dietlein, Magdeburg.

Burrell gőzeke-raktára.

Két uradalmat elad

egy mágnás, egyenként is 600,000 és 500,000 forintért, kitünő fekvés, Győr és Szombathely között, kastélyok park stb. Ajánlatok „Cavalier 2” alatt Ottó Maas, Wien, I. czimre küldendők.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen) kapható kiadóhivatalunkban.

Pestmegyében városház és vasuti állomáshoz $\frac{3}{4}$ órányira fekvő

960 holdas birtok,

gazdasági épületeivel

bérbeadó.

Esetleg a városban fekvő lakóházzal együtt örök áron eladó. Bővebb felvilágosítást

Dr. Bruck Benő társtulajdonos, ujvidéki ügyvéd nyujt. 5958